

Kresťanské hodnoty v charitnej praxi

Etický program DEKACERT® na Slovensku

Kresťanské hodnoty v charitnej praxi

Etický program DEKACERT® na Slovensku

autorka prof. Dr. Theol. Elisabeth Jünemann

Vydala: Slovenská katolícka charita v septembri 2024

© prof. Dr. Theol. Elisabeth Jünemann, Slovenská katolícka charita

Redakčný tím

Úvodné texty k jednotlivým hodnotám: prof. Dr. Theol. Elisabeth Jünemann

Texty popisujúce perspektívy charitnej služby: Ing. Mgr. Zdenka Kumstýřová

Skúsenosti certifikovaných slovenských lektorov: Ing. Juraj Barát, Mgr. Jana Benická, Ing. Cyril Korpesio, Mgr. Jozef Gača, Mgr. Rastislav Kolman, Mgr. Peter Fekiač, PhD., Mgr. Angela Brtáňová, Mgr. Ing. Daniela Petrášová

Príspevky lektorov vybrala a zostavila: Ing. Mgr. Zdenka Kumstýřová

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Ing. Daniela Petrášová

Fotografie: archív SKCH a diecéznych a arcidiecéznych charít na Slovensku

Autor malieb: Dr. Otto Rüber Herne

Teologická spolupráca: doc. ThLic. David Bouma, Th.D.

Preklad z nemeckého jazyka (texty prof. Elisabeth Jünemann): PhDr. Eva Mária Hrdinová, PhD.

Jazyková spolupráca: Mgr. Martina Grochálová, PhD.

Grafická úprava: Ivan Duda

Tlač: Varínska tlačiareň s.r.o.

Náklad: 400 ks

1. vydanie, 2024

NEPREDAJNÉ

Foto na 1. strane: Príručky programu DEKACERT® / Slávnostné odovzdávanie certifikátov lektorom programu DEKACERT® v Dóme sv. Martina v Bratislave, december 2022 / Dobročinné trhy SKCH

Obsah

Príhovor prezidenta SKCH	4
Príhovor generálneho sekretára	6
Úvod k desiatim hodnotám DEKACERTu	8
1. Identita	10
2. Integrita	14
3. Sviatočný čas	18
4. Generačná solidarita	22
5. Telesný a duchovný život	26
6. Spoľahlivé dohody	30
7. Majetok	34
8. Komunikácia	38
9. Rodinné spoločenstvo	42
10. Sociálne spoločenstvo	46
Identita sa prejavuje v integrite	50
Hodnoty ako prestretý stôl	54
Prepojenie programu DEKACERT® so Zákonom o sociálnych službách a štandardoch kvality	60

PRÍHOVOR PREZIDENTA SKCH

Týchto úvodných pár riadkov píšem vdňoch, keď si na Slovensku pripomíname výročie Sviečkovej manifestácie, konanej na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave dňa 25. marca 1988. Bola to navonok, verejne prejavená túžba veriacich ľudí, ktorí chceli byť pravdiví a chceli vyjadriť slobodne aj to, čo sa nesmelo a postaviť sa proti nepravosti. Tento nenásilný odpor, vyjadrený horiacou sviecou v ruke ukázal najsilnejšiu charizmu nášho národa – zostať „pevní vo viere“. Už sme nemali strach z pravdy, pretože Pravda sa stala priateľom človeka a jeho slobody, a my sme ju mohli ponúknuť ako budúcnosť generáciám, ktoré prídu. Biblicky by sme povedali, že to bolo načasované, bola to „plnosť časov“, kedy sme sa vnútorne stali silnejšími a aj navonok odvážnejšími len preto, lebo sme vedeli, že „Boh je s nami“ a pre neho „nič nie je nemožné“.

Bola to Cirkev, ktorá ponúkala vieru spolu svnútornou slobodou a zároveň dávala priestor dobrodružstvu slobody. Boli to malé spoločenstvá, ktoré sa snažili vytvárať medzi sebou nové vzťahy, založené na vzájomnej láske. Zo skúsenosti všetci vieme, že bez zdravých vzájomných medziľudských vzťahov sa veľmi ťažko žije vrodine, v pracovných kolektívoch, ale aj v celej spoločnosti.

Už pápež Benedikt XVI. hovoril, že silný myšlienkový prúd sekularizácie, ktorý chce vytlačiť Boha zo života ľudí a spoločnosti, smeruje k vytváraniu „raja“ bez Neho. Ale skúsenosť nás učí, že svet bez Boha sa stáva „peklo“: prevláda egoizmus, rozdelenie rodín, nenávisť medzi ľuďmi a národmi, nedostatok lásky, radosti, nádeje. Naopak tam, kde ľudia a národy prijímajú prítomnosť Boha, kde ho uctievať v pravde a počúvajú jeho hlas, buduje sa istotne civilizácia lásky, v ktorej je každý rešpektovaný vo svojej dôstojnosti, v ktorej rastie spoločenstvo a prináša svoje plody.

Existujú hodnoty, ktoré platia všeobecne a neobmedzene v ľudskej spoločnosti ako sú napríklad pravda, láska, nádej, spravodlivosť, dôvera alebo viera. O týchto hodnotách netreba veľa rozprávať, ale treba ich žiť a rozvíjať. Sústreďme sa teda na rozvíjanie hodnôt v sebe av ľuďoch okolo nás. Budujme kultúru vzťahov a dôvery. Každý z nás chce meniť svet okolo nás. Keď sa nám to nedarí, sme z toho niekedy frustrovaní. Jediné, čo však môžeme začať meniť okamžite sme my – náš život, naše správanie, naplnenie času, ktorý žijeme.

Pozerali ste sa už niekedy na mozaiku? Zblízka je vidieť rozličné farebné kamienky alebo sklíčka, ktoré sa môžu javiť ako chaotické. Keď sú však zmysluplne usporiadané vedľa seba, môžu vytvárať nádherný obraz, symbol. K zrelosti človeka patrí vedieť, že na mozaiku sa pozerá „s odstupom“, že len tak môžeme vidieť v pestrofarebnej skladačke zmysluplný obraz.

Tento náhľad „s odstupom“, aby sme uvideli „zmysluplný obraz“ nášho poslania a krásy života vo svete, vám ponúka aj knižka: Manuál – Dekacert v kocke – etický program podľa Desatora, ktorú práve držíte v rukách. Obsahuje nielen úvodné informácie, ale môže sa zároveň stať „praktickým sprievodcom“ pre všetkých, ktorí sa rozhodli dobrovoľne ponúknuť spoločnosti svedectvo hodnôt, kontrastujúcich s dnes tak rozšíreným individualizmom. Chce byť praktickou pomôckou ako vsúčasnej spoločnosti možno žiť lásku v pravde a pomôcť bytostné prázdno, ktoré ponúka sekulárna spoločnosť. Prostredníctvom desatora, grécky dekalóg, čiže desať (Božích) slov, nám Boh chce pomôcť viesť dobrý život. Desatoro je určené všetkým ľuďom. Učí nás milovať Boha a svojho bližneho tak, že dobrovoľne ponúkame iným niečo zo seba. Slovanmi svätého pápeža Jána Pavla II. konkrétnym spôsobom demonštrujeme, že Vykupiteľ človeka je prítomný v chudobných a trpiacich a chce byť spoznaný a milovaný v každej ľudskej bytosti. Nech každý človek považuje stretnutie s ostatnými ľuďmi za osobné stretnutie s Kristom, ktorý naplňuje srdcia tých, čo slúžia iným.

Táto publikácia je tiež povzbudením pre riaditeľov a vedúcich pracovníkov v našich diecéznych charitách, aby sa zapojili – prípadne sami prešli týmto programom – a tak sa venovali kresťanským hodnotám systematicky. Vďaka programu Dekacert – názov je zložený zo slov Dekalóg a Certifikát, získajú podklady, ktoré im samým pomôžu rásť v ľudskej zrelosti, samozrejme v spolupráci s Duchom Svätým a ostatnými spolupracovníkmi. Lektori im pomôžu pri štarte.

Tvárou vtvár ekonomickým záujmom, ktoré zdanlivo tvoria dominujúcu kategóriu spoločenských vzťahov, sa práca dobrovoľníkov snaží osvetliť ústredné postavenie človeka. Každý človek si zaslúži, aby sa mu slúžilo a aby bol vždy milovaný, no najmä vtedy, keď je trýznený zlom a utrpením alebo keď je vytláčaný na okraj spoločnosti a keď sa ním opovrhuje...

Nech týmto programom získané vedomosti a dobré návyky pomôžu všetkým pracovníkom a dobrovoľníkom našich charít v ich náročnej a obetavej službe, aby vylepšovaním vzájomných vzťahov v mnohých oblastiach humanitárnej činnosti, ktorú konajú, boli zvlášť pre neveriacich skutočnou príležitosťou zakúsiť hĺbku evanjeliového posolstva.

Mons. Tomáš Galis

Žilinský biskup a prezident SKCH

PRÍHOVOR GENERÁLNEHO SEKRETÁRA

Vypestujte dobrý strom a bude dobré aj jeho ovocie (Evanjeliom podľa Matúša 12,33)

V našej spoločnosti niet hádam človeka, ktorý by sa nestretol spojomom „charita“. Čím a kým je však dnes charita? Kým sme akým chceme byť my, charitní pracovníci? Akú charitu chceme tvoriť a žiť? Som presvedčený, že čím viac výziev táto doba prináša, tým poctivejšiu reflexiu si tieto otázky vyžadujú.

Pri našej službe bližným častokrát zažívame, že duša človeka je ubolenejšia ako jeho telo, ktoré potrebuje ošetriť. Mnoho raz počas stretnutí s ľuďmi vnúdri vnímame, že ich vnútorné trápenie je trýznivejšie než materiálny nedostatok či existenčné ťažkosti. Sme si vedomí, že nestačí klientovi iba obviazať ranu, odovzdať potravinový balíček alebo zabezpečiť odborné poradenstvo.

Záujem obližného a pomoc preukázaná láskou môžu priniesť do života konkrétneho človeka presahy, ktoré sa dotýkajú jeho bytostnej podstaty. To môže následne meniť nielen vonkajšiu situáciu ale najmä vnútro.

Prijatie, ľudskosť, rešpekt, slovo nádeje a povzbudenie, citlivosť na životné okolnosti konkrétnej osoby či už je to starénka, staréc, osamelá matka, sirota, chorý muž, sú ľudským rozmerom, ktorý nezadefinuje žiadny zákon o sociálnych službách. Pre takéto postoje a prístup k druhým sa človek musí rozhodnúť a hľadať spôsob, ako vytrvalo žiť a realizovať službu lásky.

Aj preto chcem úprimne vyjadriť veľkú vďačnosť za možnosť realizácie programu DEKACERT® i na Slovensku.

V Evanjeliu podľa Matúša nájdeme výrok: „Vypestujte dobrý strom a bude dobré aj jeho ovocie“ (Mt 12,33). Ak má strom prinášať dobré a kvalitné ovocie, potrebuje mať pevné korene, rovnomernú výživu a primeranú starostlivosť. Podobne je to aj u pracovníkov charity. Aby sa naše poslanie a služba nestali len povrchným a mechanickým vykonávaním určitej činnosti, potrebujeme pravidelne čerpať. Načierať z prameňov a starať sa o svoje korene, aby sme dokázali všade, kde pôsobíme, prinášať dobré a kvalitné ovocie.

Mojím presvedčením je, že DEKACERT® môže byť takýmto zdrojom a podporou pre kvalitnú a obetavú službu charity a charitných pracovníkov. Budem rád, ak sa pre naše poslanie a prácu stane prínosnou taktiež táto publikácia, ktorá DEKACERT® predstavuje. Jej obsah okrem teoretických východísk zachytáva tiež rozmanité príklady a podnetné skúsenosti našich spolupracovníkov z praxe.

Veľkým povzbudením je pre mňa osobná skúsenosť, že program DEKACERT® dokázal osloviť anadchnúť aj tých účastníkov stretnutí, ktorí možno neboli vo svojom živote bezprostredne formovaní kresťanským učením

a kresťanským prostredím. V DEKACERTe, ktorý vyjadruje zrozumiteľným spôsobom kresťanské a charitné hodnoty, sa odráža nadčasovosť a hĺbka Desatora. Som si istý, že je nástrojom, ktorý nám môže pomôcť lepšie poznať a žiť identitu charity autenticky, ako aj hľadať odpovede na zásadné otázky našej pôsobnosti.

Želám nám všetkým otvorenosť pre vytrvalé formovanie a inšpiráciu Desatorom a takisto jeho podstatou pretavenou do programu DEKACERT®. Verím, že sBožou pomocou dokážeme bohatstvo DEKACERTu postupne premieňať na konkrétne kroky a najmä na hodnotný spôsob života a fungovania charity a charitného spoločenstva.

Ing. Miroslav Dzurech

Generálny sekretár SKCH

ÚVOD K DESIATIM HODNOTÁM DEKACERTU

Desatoro pre charitu

prof. Dr. Theol. Elisabeth Júnemann

V našej charite pracujú ľudia na rôznych pozíciách, s rozličnými talentmi a srozmanitými životnými rizikami. Poskytujeme pomoc. Nie je to jednoduché. Všade, kde je nádej na pomoc, nájdeme aj sklamania. Napríklad vtedy, keď sa sociálne problémy interpretujú rôzne, keď majú ľudia rozdielne predstavy o tom, ako problém riešiť, a keď sa uprednostňujú rozličné riešenia. Alebo keď sa neukáže očakávaná kresťanská či katolícka špecifickosť pomoci. Takýmto sklamaniam sa chceme vyhnúť.

Najmä v našich kresťanských sociálnych zariadeniach sa tí, ktorí potrebujú pomoc, a tí, ktorí ju poskytujú, spoliehajú na dôveru. Veríme, že každý dostane pomoc, akú potrebuje. Nie menej, nie viac. Veríme tiež v to, že ženy a muži, ktorí pomoc poskytujú vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach, majú na to potrebné prostriedky. To sľubuje kresťansko-sociálny katolícky étos, ktorý stojí za našimi zariadeniami.

Správať sa kresťansko-sociálne – úloha pre jednotlivcov aj organizácie

Ide o dôveru v našu katolícku charitu, ktorá je veľmi dôležitá a podstatná. Hovoríme o spoľahlivosti celku. Ide o dôveru v štruktúry, teda v rámcové podmienky, ktoré v nich určujú naše konanie. Teoretik systémov Niklas Luhmann túto dôveru vysvetľuje ako očakávanie, že sa niečo stane v môj prospech bez toho, aby som s tým mal ja sám niečo spoločné, alebo aby sa to stalo konkrétne v môj prospech. Dôvera je na druhej strane to isté, čo istota. Môj blížny má na srdci moje dobro a bude sa podľa toho správať. Ide o dôveru v konanie našich zamestnancov.

Charita, ktorá sa ako sociálna organizácia už desaťročia nevzdáva svojich kresťanských základov ani v tých najnepriaznivejších podmienkach, pracuje s dvojím spôsobom viery – ľudia, ktorí sa obracajú na charitu, dôverujú ľuďom v charite, to znamená manažérom, vedúcim či opatrovatelkám. A dôverujú aj zariadeniam, „domovom“ ako celku. Často im dôverujú aj vtedy, keď ich už jednotlivci sklamali. Majú dôveru. Organizácie, ktoré poskytujú ľuďom hľadajúcim pomoc, aj tým, ktorí hľadajú základnú orientáciu v tom, ako to tu funguje, si zaslúžia dôveru. Nikdy nejde len o fungovanie sociálnej práce, starostlivosti, vzdelávania, ekonomiky. Vždy ide aj o morálku. Odpovede na znepokojujúce otázky o tom, čo sa tu odohráva, na čo sa dá spoľahnúť, sú vždy aj otázkou morálky alebo etiky. A keď ide o morálku celku, je to otázka organizačnej morálky alebo organizačnej etiky.

Kresťansko-sociálny aspekt – zodpovednosť stavia na morálku

Tam, kde celý svet hovorí o hodnotách a chápe ich rôznymi spôsobmi, kde každý tvrdí, že vie, čo je sociálne, potrebujeme kritériá na to, čo je „zodpovedné“ a čo „nie je zodpovedné“. Na to potrebuje kritickú reflexiu aj samotná morálka, a to prostredníctvom etiky. Vyžaduje autoritu, ktorá robí základné rozhodnutia a normatívne určuje, ktoré morálne normy platia podľa univerzálnych etických princípov.

Univerzálne etické princípy poskytujú náboženstvá. Židovsko-kresťanská tradícia poskytuje etické princípy pre kresťanskú organizáciu, akou je charita. Na začiatku Božieho

príbehu s ľudstvom je oslobodenie, nová sloboda. Na začiatku je skúsenosť Boha, ktorý oslobodzuje svoj ľud a ľudia, ktorí umožňujú Bohu, aby ich viedol k slobode.

V odpovedi na Božie slovo sa ľudia vydávajú na cestu do slobody. Odchádzajú do novej neistej budúcnosti. Do slobody, s ktorou nie je ľahké sa vyrovnáť, s ktorou nikto nemá skúsenosť. Boh ukazuje cestu v desiatich prikázaniach. Je to desať pokynov pre slobodný život. Desať pokynov na ochranu desiatich citlivých oblastí slobody v desiatich rizikových situáciách slobody. Desať pokynov, ako si zachovať slobodu v nových časoch, a to prostredníctvom vhodných štruktúr a správania. Desať sociálno-etických impulzov na zaobchádzanie s ľuďmi, ktorí potrebujú pomoc.

Kresťansko-sociálny čin – Desatoro pre charitu

Zamestnanci charitnej siete na Slovensku strávili so mnou mnoho hodín premýšľaním nad otázkou: „Ako usmerňuje desať starozákonných prikázaní naše charitné organizácie v ich každodennej práci?“ Dnes v rizikových časoch a rizikových situáciách, smerom k slobode – slobode pre ľudí, ktorí využívajú pomoc charity i pre ľudí, ktorí túto pomoc poskytujú.

Desať prikázaní nie je vystrihnutých z ranej židovsko-kresťanskej tradície a prispôbených súčasnej potrebe orientácie. Dnešný pohľad zahŕňa 3000 rokov histórie. Desať prikázaní bolo znovu a znovu preberaných, interpretovaných a aplikovaných. Najmä v kresťanskom sociálnom učení a katolíckej sociálnej náuke sa ľudia opakovane zamýšľali nad tým, čo znamená orientácia na pokyny, ochranu a rozvoj desiatich slobôd. Ako mení štruktúry a ľudí vo vzťahu k príslušným spoločenským podmienkam.

Popri poslanstve Starého zákona, ktorý do centra pozornosti staval Bohom oslobodený ľud, sa ustavične vnímalo aj poslanstvo Nového zákona. Ježišovo poslanstvo, ktoré kladie do centra človeka a sľubuje mu láskyplnú starostlivosť.

Všetkými prikázaniami sa teda ťahne nielen veľká biblicko-etická téma slobody, ale aj biblicko-etická téma lásky. A to neustále vyvoláva otázku, čo tvorí kresťansko-sociálny aspekt charity a ako sa prezentuje v rôznych priestoroch s rôznou logikou vzťahov a konania.

1 IDENTITA

1. Ja som Pán, Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.

„Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva“ (Ex 20, 2).

Oslobodený ľud túto slobodu neohrozí. Izrael vie, že existuje mnoho bohov, iných bohov. Ale Izrael „nepozná iných bohov“. Izrael je ľud oslobodený Pánom. Ak Izrael kladie popri slobode aj iné skúsenosti s bohmi a modlami, hazarduje so svojou slobodou. Prehráva svoju slobodu.

Ide o identitu. Vtedy išlo o identitu izraelského národa, no dnes ide o identitu našej charity.

Musíme si zabezpečiť identitu, ktorá nás odliší od ostatných.

Charita so svojimi inštitúciami a službami má identitu, vďaka ktorej je rozpoznateľná a odlišiteľná od iných poskytovateľov sociálnej pomoci. Základom jej identity je láska a sloboda. Sociálna pomoc pre všetkých je od začiatku kresťanská. Iba kresťania sa starali o iných ľudí, cudzincov: Z „lásky k bližnému“, ktorá sa prejavuje tam, kde ľudia potrebujú pomoc. Z „úcty k slobode“, ktorá sa prejavuje vtedy, keď ľudia strácajú svoju nezávislosť.

V našich zariadeniach sa to uplatňuje v praxi prostredníctvom kresťanskej lásky k bližnému a rešpektovania potreby sebaurčenia pri sprevádzaní všetkých ľudí, ktorí hľadajú pomoc.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Cyril Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Pápež František vo svojej encyklike Fratelli tutti hovorí, že ku kresťanskej identite neodmysliteľne patrí evanjelium „ak v našom vnútri prestane vibrovať hudba evanjelia, stratíme radosť, ktorá vyviera zo súcitu; nežnosť, ktorá sa rodí z dôvery; schopnosť zmierenia, ktorá nachádza svoj prameň v tom, že sa vždy spoznávame ako tí, ktorým bolo odpustené a ktorí boli poslaní“.

Naša kresťanská identita, vyvierajúca z prameňa evanjelia nás pobáda do angažovanosti a aktivít podnecujúcich budovanie lepšieho sveta. Pápež František o tom hovorí, že „Cirkev je povolaná vteliť sa do každej situácie a je po celé stáročia prítomná na všetkých miestach zeme – to znamená ‚katolícka‘“. A tak z vlastnej skúsenosti milosti a hriechu dokáže chápať krásu pozvania k univerzálnej láske. Lebo „všetko, čo je ľudské, sa nás týka. [...] Kdekoľvek sa zhromažďujú predstavitelia národov, aby stanovili práva a povinnosti človeka, cítíme sa poctení, ak nám to umožnia, prisadnúť si k nim“. Svojou identitou tam, kde nás Pán Boh postavil a v situáciách, ktoré práve prežívame, sme teda povolaní budovať lepšie prostredie na život pre všetkých, ktorí nás obklopujú.

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Pápež počas vigílií s mladými povedal: „Umenie nie je nespadať, ale nezostať ležať.“

Pri stretnutí Caritas Internationalis povedal zase nám „charitákam“, aby sme boli na uliciach, aj keď riskujeme zranenia a flaky, aby sme vyhľadávali tých, ktorí padli, ktorých iní skartovali. Nikto nie je nadbytočný. Nikto nie je vylúčený z Božej lásky a nesmie byť vylúčený z našej starostlivosti. Sme Ježišovými rukami v tomto svete.

Identitou „charitáka“ zostáva okrem loga, služobného auta, krásneho oblečenia naše vlastné srdce, jazyk lásky, umenie obety a pochopenia, súcitu a empatie, prax nosiť so sebou srdce s milosrdenstvom a nakaziť tým aj ostatných...

To je pridanou hodnotou charity, bonusom, ktorý dávame navyše nie my sami, ale Boh v nás.

1 IDENTITA

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Charita je veľmi široký pojem a čo všetko doň môžeme vtesnať, čo všetko obsahuje, som ako duchovný správca aj ako lektor DEKACERT®u zistil, až keď som začal v Gréckokatolíckej charite Prešov aj pracovať a stretávať sa s ľuďmi, ktorí ju tvoria. Nevisí vo vzduchu ani nie je ukrytá v sladkých slovách. Je vsrdciach ľudí na ulici, v špíne, súsmevom na tvári a aj v mrzutom slove, v pohľadení. V útlu v teple so strechou nad hlavou, pri stole a teplej polievke spečivom v ruke. Tiež zavalená papiermi, administratívou, byrokraciou, predpismi a obmedzeniami, ochotou aj nevôľou. Dá to iba ten, kto ju pustí do srdca, zrastie s ňou. Pochopí, až keď začne slúžiť. Osobnú skúsenosť nenahradí nič. Archa, Pod Táborom v Prešove niečo znamená. Hlavne pre ľudí bez domova. Veľmi ma ako lektora a zamestnanca potešilo, keď som od vedúceho zariadenia dostal e-mail, že sa po novom bude volať Dom sv. Jána Milostivého. Prísť do domu je niečo iné ako prísť pod most či na stanicu... Služba má konkrétne meno. Láska vychádza z ľudského srdca.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

Na verejnosť často preniknú slová žilinského diecézneho biskupa Mons. Tomáša Galisa, že najväčším bohatstvom jeho diecézy sú práve ľudia a ich viera. Inak to nie je ani v Diecéznej charite Žilina a v jej jednotlivých charitných zariadeniach. Hlavným príkladom kresťanskej hodnoty milosrdnej lásky k druhým je stále aktuálne podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi, ktoré sa však postupom času môže aj upracovníkov charity zmeniť na „pekný obal bez obsahu“. Začínajú vznikať nedorozumenia a dochádza k nesprávnym uzáverom, ktoré môžu viesť k celkovej nejasnosti kresťanskej identity charity. Vtedy som neraz na poradách s kolegami používal slovné vyjadrenie v podobe: „Uvedomme si, že pracujeme v Dome charity sv. Vincenta“. Keďže nikto znás sa nevolá menom Vincent, dostatočne mi to umožňovalo nasmerovať pohľad na jeho prácu i dielo a vymaniť sa tak z jednostranného nesprávneho smerovania celkovej identity našej práce. Ďalšou dobrou pomôckou pri našej práci vzhľadom na našu identitu je opätovne sa vracieť k Morálnemu kódexu pracovníkov charity a rozoberať tak zodpovednosť pracovníkov charity voči núdzným, spolupracovníkom, charite ako organizácii a spoločnosti. Veľmi adresné sú aj slová jednotlivých pápežov či sociálna náuka cirkvi.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Charita je milosrdná láska, je to jej značka, jej identita. Každý deň v charitnej službe prináša iné situácie, v ktorých sa pracovníci musia rozhodovať. Čo im v týchto chvíľach pripomenie, že sú Charitou? Kríž na stene, obrázok patróna služby, logo – plamenný kríž na aute alebo na vlastnom tričku, úsmev a povzbudenie od riaditeľa, vedúceho, spolupracovníka... O identite charitnej služby, jej hodnotách je nutné diskutovať, aby pracovníci mali čas sa na chvíľu

zastaviť a zamyslieť. Tak môžu formulovať, čo je v ich službe špecifické, čo prináša radosť im a tím, ktorým pomáhajú. Zaujemci o službu, zaujemci o zamestnanie, o dobrovoľníctvo, ale aj sponzori a darcovia, chcú vedieť, ako sa v danej službe jedná, na čo sa môžu spoľahnúť. Kde tieto informácie nájdú? Každá služba musí mať popísané svoje poslanie a zásady (t.j. žité hodnoty) aj podľa požiadavku zákona o sociálnych službách a štandardov kvality. Pozrite sa na svoje webové stránky, na leták, na vybavenie priestorov, kde jednáte so záujemcami o službu, o zamestnanie... To všetko hovorí o vašej identite.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

V Bratislavskej arcidiecéznej charite nás najviac zaujala informácia o patrónovi charity, ktorá úzko súvisí s identitou danej organizácie. Patrónka chudobných, charitných organizácií, o ktorej si tak málo rozprávame a vieme. Vďaka DEKACERT@u sme si uvedomili, aké je dôležité prehlbovať vzťah a informácie ohľadom našej patrónky, lebo v mnohom nám to môže pomôcť pochopiť a udržať si identitu Bratislavskej charity a kresťanské hodnoty v rámci našej práce.

„Musíme tu byť jeden pre druhého, lebo Boh nám ukázal, že On je tu pre nás.“ (sv. Alžbeta Uhorská)

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Príbeh prijímateľa charitnej pomoci, ktorý zažil jej kresťanskú identitu

Pán Jozef prišiel bývať zo Žiliny do Martina v r. 2013 potom, čo sa rozíšiel po 6-tich rokoch s priateľkou. Hovorí, že z jeho viny. Na miestnej vodnej nádrži mal jachtu, ktorú predal a všetky peniaze v miestnych hoteloch pomiňal. Potom ostal na ulici, pokúsil sa o samovraždu v aute, v ktorom aj býval. Vtedy sa v ňom niečo zmenilo. Tu sa začal jeho prechod na druhú, lepšiu stranu svojej existencie, ako prechádzal svätý Krištof. Začal chodiť do kostola, a tam sa spoznal s pracovníkom našej charity. Pracovník charity ho zas zoznámil s ďalším človekom, našim charitným dobrovoľníkom Jánom, ktorý mu pomohol vybaviť prácu v miestnom automobilovom podniku. Prvá výplata išla na ubytovanie v miestnej ubytovni. Charitný dobrovoľník Ján mu následne pomohol nájsť byt na prenájom, pričom mu tiež poradil, aby v ťažkých chvíľach využíval služby Domu charity sv. Krištofa, ktorý mu pomôže s potravinami, hygienou a vybavením dokladov. Postupne sa z krízovej situácie dostal a sám teraz pomáha pacientom v martinskej Univerzitnej nemocnici.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- máme tričká a bundy s logom Charity pre pracovníkov aj dobrovoľníkov
- v priestoroch charity máme krížiky, obrázky patróna, pápeža, biskupa
- máme patróna jednotlivých služieb
- Morálny kódex Charity máme na našich webových stránkach

2 INTEGRITA

2. Nevezmeš meno Božie nadarmo.

„Ja som ten, kto vás vyslobodí,“ hovorí Pán. Slobodu dáva Boh. Boží ľud sa naučil, že ju nemožno zabezpečiť opatreniami obmedzujúcimi slobodu. Stráženie, kontrola a regulácia nemôžu byť v duchu danej slobody. Tam, kde sa takto prekrúca sloboda, hazarduje sa ňou.

Ide o integritu. Vtedy išlo o integritu izraelského národa, no dnes ide o integritu našej charity.

Musíme zabezpečiť integritu, ktorá nám umožní prežívať našu identitu v priebehu času.

Vzhľadom na neustále sa meniace podmienky v našich organizáciách sa musíme znova a znova pýtať: Ako sa to, čo chápeme ako kresťanské, dostáva do štruktúr, každodenných procesov a osobitných situácií či rozhodnutí? Ako vyzerá každodenný život v charite, keď ide o lásku a slobodu? Slobodu, bez ktorej sa láska môže stať utláčajúcou. Lásku, bez ktorej sa sloboda môže stať nemilosrdne náročnou.

Tí, ktorí poskytujú pomoc v rámci kresťanského poslania, sa musia postarať o to, aby bola táto skutočnosť hmatateľná. O tom sa v našich centrách neustále uvažuje a rozvíja sa to.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Matka Tereza z Kalkaty vysvetľuje: „*Je láska a Láska, je sebe – láska a Tebe – Láska. Ide o tú druhú lásku, pre ktorú „TY“ ja na prvom mieste.*“

Ak druhému venujeme čas a dávame mu nie to, čo chceme, ale to, čo potrebujeme, keď sa vychovávame v profesionalite a slúžime už pre to, lebo je to pre nás samozrejmé, keď takto vieme aj svoju rodinu, zvlášť deti, že nad pomocou druhému nemáme váhať, sme integrovaní v charitnej rodine, hoci sme predtým nad takouto možnosťou nerozmýšľali. Lebo Caritas je milosrdná láska. Nedeje sa pre to, že sa to má a niekto si ju pýtal, ale preto, že žijem tým, čo žije druhý, venujem mu čas a môžem danú situáciu zmeniť k lepšiemu.

Tu už prestáva platiť heslo „SRDCOM CHARITÁK,“ pretože SRDCOM CHARITY sme MY sami.

Cyril Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Potrebujeme dobre poznať hodnoty, ktoré by sme mali uplatňovať v každodennom živote a mali by sme sa ich naučiť žiť. Žiť hodnoty v jednote s tými, ktorí spolu s nami spolupracujú na pomoci ľuďom, o ktorých sa charita stará je asi to najťažšie. O takúto jednotu musíme aj prosiť. Pápež František o tom hovorí: „*Zároveň prosíme Boha, aby posilnil jednotu Cirkvi, jednotu obohatenú rozdielmi, ktoré sa navzájom zmieria pôsobením Ducha Svätého. Veď „boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo“ (1 Kor 12, 13), kam každý vkladá svoj vlastný nezameniteľný príspevok. Ako hovoril svätý Augustín, „ucho vidí skrze oko, oko počuje skrze ucho“.* Budovať jednotu v charite je obrovská výzva, lebo každý má svoje vlastné predstavy o fungovaní v rámci charity. O hodnotách je potrebné začať v rámci charity oveľa viac diskutovať a hľadať spôsoby ako ich žiť v našich zariadeniach aj v našich každodenných životoch.

2 INTEGRITA

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

„Viera bez skutkov je mŕtva“ (porov. Jak 2,17). Každý z nás potrebuje prijatie, či už sa jedná o klienta alebo samotného zamestnanca, čo sa celkom nedá, ak nebudeme na sebe stále pracovať. Zvyšovanie kvality našej služby nás dostáva do povedomia čoraz viac ľudí. Cez samotné formy našej práce s klientom, cez oficiálne zverejnené informácie o našej činnosti, skrze dobrovoľníkov, ako aj od spätnej väzby od našich samotných klientov. Rovnako je dôležitá pre manažment Charity aj samotná spokojnosť jej zamestnancov. Jedného dňa mi prišla do kancelárie vedúceho značne uplakaná jedna kolegyňa. Videl som, že má toho v danej chvíli skutočne dosť a preto som jej nechal dostatočný priestor sa vyrozprávať. Aj keď po určitom čase od nás odišla pracovať preč, vnímal som, že sa pri riešení daného problému z našej strany cítila celkom slobodne, no pritom bezpečne.

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Konkrétna pomoc, duchovná podpora a spleť rôznych služieb, to je „dom na skale“. Pod strechou, kde sa toto všetko varí, aby to bolo chutné a vôňa sa šírila ďaleko. Spojiť pravidlá s ochotou pomôcť potrebuje aj správne rozlišovanie a Svätého Ducha aby v nás prebýval. Bol letný večer, prišiel som do služby a pri večernom príjme stál predomnou mladý muž. Chcel sa ubytovať, rutinné otázky, všetko bolo navonok v poriadku. Vo vnútri sa stretol s ostatnými prijímateľmi. Začal byť arogantný, podráždený a útočný. Vyzeralo to, že je pod vplyvom omamnej látky. Požiadaval som ho dôrazne aby opustil zariadenie. Pre dobro a ochranu ostatných je dôležité dodržať pravidlá a byť vnímavý. Čo nás charakterizuje, ako sa o našich službách dozvie verejnosť sa na Centre Charity v Prešove, okrem webu a iných propagačných materiálov rozhodli pripraviť a zrealizovať na exteriéri GKCH veľkoplošnú reklamu, ktorá integrálne na prvý pohľad povie podstatné zo služieb Charity v Prešove.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Integrita je súlad skutočného rozhodovania a jednanja charitných pracovníkov s ich hodnotami a poslaním, s milosrdnou láskou. Na všetkých pozíciách. Ako sa to dá zaisťiť, a ako aj následne overiť? Pracovníci musia vedieť, čo sa od nich očakáva, aké hodnoty platia, čo vlastne formuje kultúru Charity. Vedenie Charity musí nastaviť procesy, ktoré to budú podporovať. Pre nových pracovníkov, pre dlhoročných pracovníkov, aj dobrovoľníkov. Máme kódex, dokumenty pápežov, príbehy našich patrónov, ale aj príbehy tých, ktorým pomáhame. Tam všade môžeme objavovať, kto vlastne sme, ako žijeme našu misiu a hodnoty, tj. „*milosrdnú lásku*“. Musí sa to stať ale prioritou vedenia Charity. Máme totiž 2 záväzky: voči štátu, ktorý nám poskytuje financie na zaistenie služieb potrebným a legislatíva stanovuje pravidla. K tomu máme záväzok, rovnako dôležitý, voči nášmu zriaďovateľovi – biskupstvu a cirkvi, ktorej sme súčasťou. Božie požehnanie sprevádza charitných pracovníkov, len je potrebné ho vnímať a poďakovať zaň.

PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

24. február 2022. Deň, ktorý zasiahol každého človeka a tým pádom neobišiel ani Bratislavskú arcidiecéznu charitu. Od kedy Rusko vyvolalo a začalo vojnu na Ukrajine, na charite pribudlo množstvo pomocných projektov, pracovníkov, ktorí zasiahli do celkovej štruktúry organizácie. Vo vedení sme si uvedomili, že z „malej“ organizácie, ktorá mala 15 zamestnancov, sme sa v priebehu roka rozrástli na 40 zamestnancov. A to zasahuje do všetkých oblastí. Vzhľadom k tomu sa nám aj vďaka DEKACERT®u podarilo vytvoriť organizačnú skupinu, ktorá rieši integritu súčasných zamestnancov, novo nastupujúcich pracovníkov a celej organizácie.

„Alžbeta sa pravidelne venovala dielam milosrdenstva: dávala jesť a piť každému, kto zaklopal na jej dvere, zháňala oblečenie, platila dlhy, starala sa o chorých a pochovávala mŕtvych.“

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Príbeh prijímateľa charitnej pomoci, ktorý zažil jej kresťanskú identitu

Tibor je Róm z miestnej martinskej rómskej komunity, má už 66 rokov. Mal ťažké detstvo, vyrastal v nehostinných podmienkach miestnej rómskej osady a neskôr asi 1/3 života strávil vo väzení. Pobyt na slobode si spestroval lacným alkoholom. S vekom prišli vážne zdravotné problémy, nemal kde bývať, a tak navštívil Dom charity sv. Krištofa. Dostal od nás rady ako si chrániť zdravie a kde môže prespať. Ponúkli sme mu možnosť vykonať si osobnú hygienu a poskytli stravu. Postupne sa mu zdravotný stav zhoršoval, hrozila mu amputácia oboch nôh až po stehná. Odviezli sme ho do nemocnice, kde mu našťastie amputovali len časť chodidiel, vybavili následnú starostlivosť pre dlhodobo chorých. Po prepustení však opäť nemal kde bývať, rany mu mokvali a hnisali a hrozil zápal a smrť. Zohnali sme mu dočasné ubytovanie, externú ošetrovateľskú službu, ale ani to nestačilo. Stav sa zhoršoval. Nakoniec sa nám podarilo ho umiestniť v zariadení pre seniorov Dobrý Pastier, kde sa o neho doteraz starajú a podľa dostupných správ sa mu zlepšil aj zdravotný stav.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- V tímoch o našich hodnotách diskutujeme
- Návrhy a podnety z diskusií k hodnotám programu DEKACERT® budeme postupne realizovať
- Pracovníci vedia, kto je patrón ich služby

3 SVIATOČNÝ ČAS

3. Spomeň si, aby si deň sviatočný svätii!

Keď Izrael prežíva sobotu (sabat, šábés) ako deň, ktorý prerušuje čas, ktorý stavia svätý deň proti každodennému životu, potom je to dobré pre jednotlivca i národ. Keď Izrael slávi sobotu ako deň oslobodenia a zachováva ju ako deň odpočinku, podporuje to poriadok času a života, ktorý je pre ľudí dobrý – a posilňuje ich slobodu.

Ide o svätý čas. Vtedy išlo o izraelský ľud, no dnes ide o našu charitu.

Uznávať „svätý čas“ a prežívať ho ako zvláštne obdobia života je súčasťou vitálneho narábania s časom.

Ide o možnosť a predstavivosť navrhnuť a zorganizovať nedeľu tak, aby ju každý mohol prežiť ako výnimočný spoločný čas, ktorý je vytrhnutý z každodenného života – ako deň odpočinku, deň spoločenstva a zamyslenia nad tým, čo nás robí tým, kým sme.

Ide však aj o príležitosť prežiť vlastné „sväté“ chvíle v živote. Najmä na konci životnej cesty. Analogicky k siedmemu dňu, v ktorý Boh robí rez, obzerá sa späť na to, čo bolo stvorené, a odpočíva. Aj ľudia sa môžu obzrieť späť a odpočívať. A môžu túto etapu života oslavovať ako zvláštny čas v pokoji. Majú na to čas. Je im daný čas.

Všetky naše zariadenia poskytujú časové štruktúry a časový priestor, ktoré umožňujú prežívať individuálny a spoločenský „svätý“ čas.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Od Boha máme darovaný deň oddychu. Potrebujeme to na obnovu duchovných síl, vzájomné povzbudenie a darovanie sa jeden druhému. Stalo sa už praktizovaným zvykom, že na Centre GKCH v Prešove v posledný štvrtok v mesiaci po pravidelnej sv. liturgii, ktorú slávime so zamestnancami a inými hosťami máme ešte asi polhodinové agapé s párkami. Tento čas prežijeme v družnej debata, radostne a aj s riešením potrebných pracovných záležitostí. Porozprávať sa o náboženských a životne dôležitých otázkach potrebujú aj naši bratia a sestry s rôznym handicapom a popri peknej spolupráci s o. redemptoristami z kláštora Matky ustavičnej pomoci v Starej Ľubovni sa tam v Dome sv. Anny rozhodli pravidelne pozývať na stretnutia s klientami a zamestnancami odborníkov z oblastí hospodárenia s financiami, ako riešiť otázky sexuality, vzťahov a pod.

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Bola som ešte dieťa a budila ma v nedeľu známa vôňa, ktorá šla z kuchyne a počula som zvuk, čo vydávala vareška, keď maminka robila kakao... To isté robila starká cez prázdniny, lenže nie v nedeľu, ale každý deň. Môžeme si zvoliť- buď budeme mať sviatkov, lebo sa to patrí a tak to býva, alebo môžeme mať sviatočný čas v srdci vždy, keď si na niekoho, niečo spomenieme a postaráme sa o to, aby mal nedeľu teraz a tu...

Cyrl Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Mať čas pre seba a mať čas na svojich blízkych. Bez dobrého plánovania prežívania nedele aj sviatkov sa oberáme o veľkú príležitosť oddýchnuť si a načerpať múdrosť a posilu, ktorá pramení z Božieho slova. Nedeľa musí byť výnimočným a iným dňom, ako tie ostatné dni týždňa.

Aj v našich zariadeniach, kde sa staráme o ľudí starých chorých, slávime nedele a sviatky. Výnimočnosť takéhoto dňa je posilňovaná slávením liturgie, voľnejším programom, dobrým jedlom. Nie je to len slávenie nedele. Je to aj slávenie sviatkov a výročí osôb patrónov zariadení.

3 SVIATOČNÝ ČAS

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Nedeľa a sviatočný čas sú pre identitu charity zásadné. Kresťanská tradícia nám ponúka pestrú paletu príležitostí k sláveniu a zastaveniu, k odpočínaniu. Potrebujeme prerušiť každodennú rutinu, aby sme si zachovali vlastné zdravie a radosť zo života. Každý tím si môže sám zvoliť formy slávania, a to v rámci tímu, a aj s ľuďmi, ktorým pomáhajú. Nastavenie spoločných rituálov posilní vzájomné vzťahy.

Naši patróni prinášajú príležitosť, ako sa viac prepojiť s cirkvou. Pritom sa môže využiť fantázia a nápady, ako si svojho patróna pripomenúť a poďakovať mu za jeho pomoc a ochranu. Stačí, keď vedenie charity dá do svojich plánov akcií na daný rok oslavu patrónov jednotlivých zariadení a služieb a podporí tímy v organizovaní slávnosti. Okrem svätých omší to môžu byť výlety, koncerty, spoločné varenie, tvorenie... a veľa iných spôsobov slávania.

Zaistiť čas na odpočinok pre charitných pracovníkov, na ktorý majú právo, je veľká výzva pre vedúcich pracovníkov charitných tímov. Nedostatok finančných prostriedkov, nedostatok pracovníkov, potreba zaistiť služby vytvárajú veľký tlak. Aj preto potrebujeme spoločne hľadať zdroje radosti a sily.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

Pri jednom charitnom stretnutí sa rozprávam s kolegom z druhej diecéznej charity o modlitbe a duchovnom živote v charite. Povedal som mu, že sa každé ráno stretávame o 8:30 na prečítanie Božieho slova a povedanie nejakej vďaky/prosby/chvály do dňa a následne sa presunieme na spoločnú kávičku. Povedal mi, že u nás to tak vôbec nefunguje a že mi „závidí“, že začíname deň a prácu spolu s Bohom. Keď hovoríme o sviatočnom čase na charite, verím, že práve modlitba a viera v Boha, sú tie dary, ktoré nás posúvajú a udržiavajú pri správnom nastavení ku organizácii, klientom, partnerom a dobrovoľníkom. *„Ak by sme mali vždy Božie Slovo v našom srdci, žiadne pokušenie by nás nemohlo odlúčiť od Boha“* pápež František

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

V Depaule sa tešíme z úspechov, ktoré dosiahneme ako organizácia, tak aj jednotlivci, a rovnako spoločne aj s klientami. Vyvrcholením býva každoročný koncert v decembri v Nocľahárni sv. Vincenta, kde organizujeme hudobný festival Pohoda, na ktorý sú prizývaní špičkoví hudobníci zo Slovenska a zo zahraničia a kde tento čas slávime spolu s klientami, sponzormi aj širšou verejnosťou ako poďakovanie za končiaci sa ďalší rok služby pre núdznych a s prosbou, aby sme aj nastávajúcu zimu dali šancu ľuďom bez domova prežiť dôstojne.

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Súčasťou Domu sv. Lazára, útulku pre matky s deťmi v Košiciach je aj kaplnka sv. Lazára. V decembri 2022 sme v nej oslávili nádhernú a výnimočnú udalosť, a to krst 3 detí, bývajúcich v tomto zariadení. Matka jedného z pokrstených detí bývala u nás už pred niekoľkými rokmi. V tom období, pod duchovným vedením nášho kolegu, bohoslovca, začala zvažovať krst svojej najmladšej dcéry. Proces sa prerušil, keď sa klientka odsťahovala. Ako to u tejto cieľovej skupiny občas býva, po 2 rokoch sa so svojimi deťmi opäť vrátila do útulku. Na naše potešenie sme zistili, že semienko, ktoré

bolo v otázke krstu zasiate, je stále živé, a tak mohla jedna z našich nových kolegýň pokračovať v jeho zalievaní. Medzi touto klientkou a ďalšou matkou zo zariadenia sa vytvorilo priateľstvo, čo viedlo k tomu, že aj tá druhá matka sa rozhodla pokrstiť svojich dvoch synov. Tým pádom boli nakoniec pokrstené tri deti, nielen jedno. Mohli sme byť svedkami toho, že Pán Boh rozhojňuje svoje požehnanie nad naše očakávania a všetko koná v správnom čase.

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Sv. Krištof, patrón nášho zariadenia, má sviatok 28. Júla. Tento rok sme sa rozhodli pripomenúť si ho spoločne s klientmi uvarením gulášu. Po zariadení viseli oznamy s termínom, a tiež na hlavnej bráne a našom facebooku. Už vopred sme si rozdelili úlohy. Personál mal nakúpiť ingrediencie, niekto z klientov pokrájať mäso, ďalší dozerať aby neprihorelo, a iný zas nakrájať chlieb, poumývať riad, vyčistiť stoly. 28. Júla sa nám teda podarilo uvariť skvelý guláš a popri tom, ako sme z neho zajedali, vedúci zariadenia prečítal všetkým o živote sv. Krištofa. Bolo vidieť, že na mnohých jeho príbeh zapôsobil. Takto sa nám spolu podarilo prežiť a pripomenúť si jeden sviatočný a pre nás dôležitý deň.

Vianoce sú sviatok, keď v našom zariadení nezostane kameň na kameni. Nebolo tomu inak ani na konci roku 2022. Už pár dní predtým upratujeme, zdobíme s klientmi vianočný stromček a uvažujeme nad darčekom. Gastrofirma, s ktorou dlhodobo spolupracujeme, nám pripravila jedno zo slovenských tradičných jedál, vyprážené filé so zemiakovým majonézovým šalátom, vyše 60 porcií. Prišiel náš dlhoročný, ale stále mladý dobrovoľník, ktorý vie dobre hrať na gitare a spustil vianočné koledy. A keďže učí na základnej škole náboženstvo, pripravil si doma pre našich klientov kvíz s náboženskou vianočnou tematikou a zapojil do neho všetkých prítomných. Vedúci zariadenia predniesol modlitbu, požehnal jedlo a potom sme sa pustili do pripravených dobrôt. Doobedie Štedrého dňa tak prešlo v príjemnej atmosfére, čo nás potešilo, pretože temných dní je v živote našich klientov mnoho.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- Vianočná kapustnica ako spoločný priestor pre stretnutie zamestnancov
- Spoločná ranná modlitba pre zamestnancov a stretnutie pri káve
- Oslavy menín a narodenín
- 1x do mesiaca pozývame na spoločnú zamestnaneckú/charitnú omšu
- Ponúkame možnosť spraviť spoločnú oslavu 1 x mesačne/spojené s teambuildingom

4 GENERAČNÁ SOLIDARITA

4. Cti svojho otca i matku svoju.

Povinnosti izraelského otca domu voči starým rodičom majú zásadný význam pre prežitie. Ak izraelský ľud prejaví solidaritu pri zabezpečovaní prežitia tých, ktorí predtým zabezpečovali prežitie svojich detí, ale teraz sú od nich závislí, zabezpečuje si vlastnú udržateľnosť – a svoju slobodu.

Ide o generačnú solidaritu. Vtedy išlo o ľud Izraela, no dnes ide o našu charitu.

Starí a mladí ľudia potrebujú kultúru a štruktúru solidarity a úcty, aby mohli dobre žiť a pracovať.

Pomáhajúce stretnutia medzi mladými a starými si vyžadujú kultúru, v ktorej je pozorné vzájomné počúvanie, dávanie a prijímanie, prosenie a ďakovanie samozrejmosťou. Je to vzájomná požiadavka pre jednotlivcov. Je to výzvou pre celú charitu.

Spoločnosť a vzájomnosť mladých i starších je dobrá aj pre zamestnancov. Schopnosti, ktoré sú špecifické pre dlhšie profesionálne a životné skúsenosti, ako aj schopnosti, ktoré znamenajú čerstvé vedomosti a túžbu po inovácii – spolu vytvárajú spokojnosť zamestnancov a úspech organizácie.

V našich organizáciách vieme, že venovať pozornosť spolupatričnosti a vzájomnosti starých a mladých má zmysel, že to dáva zmysel ich životu.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

„Súdny lekár prišiel, bol chladný, bez štipku emócie, Napriek tomu, že už prešli dva týždne, stále som zhrozená a zranená, z toho čo sa udialo a ako môže takýto človek tak bezcitne vykonávať takúto prácu. Mne práve zomrel môj manžel a stačilo by mi aspoň kúsok citu.“ Tento rozhovor som absolvoval, ešte keď som v rámci Bratislavskej arcidiecéznej charity robil službu požičiavania zdravotníckych pomôcok, konkrétne polohovateľných postelí, kedy sme mnohokrát boli empatickými poslucháčmi pre ľudí, ktorí už sú na tomto svete omnoho dlhšie ako ja a mali mi veru čo odovzdať. Som vďačný a mám veľký rešpekt voči ľuďom, ktorí sú tu už dlhšie ako ja, či už sú to kolegovia v práci, rodičia alebo starí rodičia, lebo nám neodmysliteľne majú čo odovzdať v akejkoľvek dobe a situácii, ktorú prežívame. „Akí dôležití sú starí rodičia v živote rodiny, aby odovzdávali dedičstvo ľudskosti a viery, ktoré sú základom každej spoločnosti,“ pápež František

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Pekným povzbudením pre mňa bolo odovzdávanie si skúseností a zdieľanie sa medzi zamestnancami Domu sv. Júdu Tadeáša v Humennom. Sú rôznych vekových kategórií. Počas našich stretnutí k programu DEKACERT® bezprostredne odkrývali záležitosti vzájomnej spolupráce, generačného rešpektu, čo vek a sily umožňujú a čo si vlastne aj sociálna odborná služba vyžaduje. Veľmi im ležia na srdci vzťahy a postoje medzi prijímateľmi a ich rodičmi a rozhodli sa hľadať priestor a čas stretávať sa s nimi a viac im osvetliť a viac im priblížiť potreby, slobodu a vzťahy ich handicapovaných detí. Ďalej ako s nimi aj doma zmysluplne komunikovať, poprípade na besedu s rodičmi pozvať odborníkov.

4 GENERAČNÁ SOLIDARITA

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

Bolo to na sviatok sv. Mikuláša. Poznáte ten vnútorný pocit, nestačí čakať na to že budete v tento deň niekým obdarovaný, ale treba častokrát urobiť tento krok ako prvý. Preto idúcky po ceste mestom kupujete v obchode pre svojich klientov „aspoň čokoládového Mikuláša“, no zdá sa Vám to na tento sviatok veľmi málo. Ešte k tomu v tento deň sú k Vám do zariadenia prihlásení na výpomoc študenti z miestnej strednej školy so svojimi pedagógmi a Vy rozmyšľate ako urobiť tento deň nejako výnimočným, pre nich aj pre klientov. No nič Vás však nenapadá. No stal sa zázrak. Na vchodových dverách Vám zvoní zvonček. Otvoríte dvere. Vonku stojí niekoľko ľudí v čiernom oblečení a prihovori sa Vám z nich jedna mladá pani. Viete, mali sme dnes v rodine pohreb, z karu nám zostalo veľa jedla a daná reštaurácia to nechcela od nás prijať späť. Preto sme sa rozhodli že to prinesieme k Vám. Pocítil som vtedy veľkú vďaku za dar, aj za samotných darcov. Úprimne som sa im poďakoval. Zrazu mali mladí študenti plné ruky práce „s obsluhou“ a klienti boli milo prekvapení za výdatný obed v podobe rezňa a zemiakového šalátu. Vtedy som si jasnejšie uvedomil ako môžeme jeden druhého obdarovať, a dovoliť zároveň druhým byť obdarovaný. Bolo to sviatok sv. Mikuláša.

Cyrl Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Nie všetci z nás majú takú milosť žiť spolu v dvoch troch alebo dokonca štyroch generáciách. To, čo bolo niekedy pravidlom dnešná doba zmenila. Stále viac ľudí sa na sklonku svojho života ocitá v zariadeniach nato určených. Je dôležité, aby aj cirkev prevádzkovala takéto zariadenia, v ktorých by okrem odborného a dobrého ľudského prístupu vedeli ponúkať aj prežívanie kresťanských hodnôt, na ktoré boli počas života zvyknutí. Najlepšia a najprirodzenejšia starostlivosť je však starostlivosť vo vlastnej rodine, ktorej pri odbornej sociálnej a zdravotnej starostlivosti preberajú na istý čas dňa odborníci zodpovednosť. Po skončení pracovnej doby je to znovu rodina, ktorá sa stará.

Pápež František sa taktiež prihovára za zachovanie rodinných väzieb aj medzigeneračných vzťahov „*Neuvedomujeme si, že ak izolujeme starých ľudí a necháme ich na starosť iným bez primeraného a starostlivého sprevádzania rodiny, kalí a ochudobňuje to samotnú rodinu. Navyše mladí tak napokon prichádzajú o potrebný kontakt so svojimi koreňmi a s múdrosťou, ktorú mladosť sama od seba nemôže dosiahnuť.*“

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Prepojovanie generácií, zdieľanie životných skúseností, posilňovanie vzájomných vzťahov, to všetko sa skrýva v tejto hodnote. Dnešná doba od nás vyžaduje byť aktívny aj v tejto oblasti, budovať tak vzájomný rešpekt a porozumenie. V praxi charitných služieb nachádzame príklady vzájomnej spolupráce, a to je dobre. Deti v škôlkach, školách, vo farnostiach sa radi zapoja do aktivít, aby mohli urobiť radosť starým, ale potrebujú k tomu dostať príležitosť. Pre vedúcich pracovníkov charitných služieb je to práca navyiac, ktorá ale prináša hojné ovocie.

Ďalšou oblasťou žitia tejto hodnoty je zapojovanie dobrovoľníkov do charitnej práce. O tom bude viac u hodnoty 10.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

František bol 88 r. rozvedený dôchodca, trpiaci Parkinsonovou chorobou, ktorý sa ocitol bez trvalého domova a osobnej starostlivosti. Určitú dobu bol ubytovaný v martinskom súkromnom domove dôchodcov, kde si pobyt musel hradiť z dôchodku a keďže to nestačilo, musel si ho doplňať aj z úspor. Po minúti úspor musel toto zariadenie opustiť a prešiel do zariadenia Dobrý pastier n.o. v Kláštore pod Znievom, kde bol však ubytovaný v zariadení pre ľudí bez domova, v pre neho nevyhovujúcich priestoroch a bez osobnej starostlivosti, ktorú si jeho stav vyžaduje. Po 14 dňoch z tohto zariadenia odišiel a dočasne sa ubytoval u známej, tiež dôchodkyni, v Martine. František síce mal z predošlých manželstiev dve deti – dcéru a syna, obe však žili Čechách a nemohli si ho zo sociálnych dôvodov vziať k sebe, a treba dodať, že z nášho pohľadu ani nejavili nejaký veľký záujem. Okrem nich však na Slovensku už nemal nikoho, kto by mu mohol pomôcť, a preto požiadal nás, aby sme sa ujali jeho prípadu a nejako mu pomohli. Po vážnych telefonátoch, urgentných žiadostiach a prosbách sa nám napokon podarilo ho umiestniť v štátnom zariadení pre dôchodcov s nižšími poplatkami za pobyt, kde sme ho niekoľko krát navštívili, a kde aj v pokoji dožil.

Jana Benická, Spišská katolícka charita

V zariadeniach často vidíme pekné vzťahy medzi deťmi zo školy a seniormi.. Skúšali sme spraviť opačný postup. V zariadení Zuberec sú mladí ľudia s intelektuálnym deficitom, voláme ich „večné deti“. Spriatelili sme sa so škôlkarmi, ktorých naopak chodíme navštevovať my. Aby sme mohli s nimi mať spoločné aktivity. Majú navzájom veľkú trpezlivosť a rozumejú si. Nie sú dokonalí, ale ani nemajú nezmyselné očakávania. Nám zamestnancom to pomohlo pochopiť ich vnútro.

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

V našich tímoch si ctíme starších pracovníkov a prijímame ich skúsenosti, vítame nápady mladších kolegov a navzájom sa rešpektujeme. V ubytovacom zariadení pre ukrajinských odídenov vytvárame priestor na aktivity, kde sa môžu prepájať jednotlivé generácie.

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

Väčšina našich klientov sú ľudia v strednom a staršom veku, aj keď postupne narastá počet mladých ľudí žijúcich na ulici. Hlavne u starších ľudí je to okrem veku aj možná závislosť, postihnutie, návyky..., pre ktoré sme sa rozhodli zvoliť tiež „nízkooprahový prístup“, t. j. vedomé nastavenie sa k trpezlivosti, rešpektu, byť im partnerom v starobe, vytváranie bezpečia, prispôsobovanie sa ich tempu, chápeme, že, kvôli veku a životným okolnostiam napríklad neovládajú prácu na počítači, preto im v tomto pomáhame pri hľadaní práce. Ale rovnako ak treba, upozorňujeme a vyžadujeme slušné správanie, toleranciu a úctou k starším aj od ostatných klientov a kolegov.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- - práca so Senior klubom – platíme nájom, aby sme sa mali, kde stretávať. Pred Vianocami im odovzdávame darček.
- - Projekt Pošli Tašku – dobrovoľníci alebo zamestnanci charity robia nákup starším ľuďom, ktorí si nevládzu ísť nakúpiť
- - deti zo škôlky robia vianočné a veľkonočné pozdravy pre našich klientov a pracovníkov

5 TELESNÝ A DUCHOVNÝ ŽIVOT

5. Nezabiješ.

V židovsko-kresťanskej tradícii sa človek chápe ako viacrozmerný. Je telom (bazár), duchom a psychikou (néfesch) a má „Božieho ducha“ (rúach), „dušu“, ako by sa to dalo preložiť. Kým Izrael chráni pred všetkými činmi, ktoré priamo alebo nepriamo ohrozujú život človeka, chráni jeho slobodu.

Ide o fyzický a duchovný život. Vtedy išlo o život izraelského ľudu, no dnes ide o našu charitu.

V centre pozornosti je vždy starostlivosť o celý život – o telesné, duševno-duchovné a duchovné.

Táto starostlivosť o život je nevyhnutná, najmä keď je život krehký a zraniteľný. Potrebná je však aj tam, kde sú ľudia plne oddaní (telom, myslou a dušou) tomuto krehkému životu. Takýto záväzok voči životu druhých môžu prejavíť len tí, ktorí sa cítia plne uznávaní a zohľadňovaní.

Pozornosť k telu, psychike, mysli a duši je našou kresťanskou úlohou. V styku so všetkými ľuďmi, ale najmä s tými, ktorých život je narušený. Nemalo by sa zabúdať na nijakú perspektívu života. Perspektívy však možno zdôrazniť v závislosti od toho, čo ovplyvňuje život.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Ježiš nedáva všetkým Božie kráľovstvo v krásnom balení, ale pozýva nás objavovať ho tým, že na ňom pracujeme. Aby sme ho nielen hľadali, ale spoluvytvárali. Veď povedal, že už je medzi nami. Je tam, kde sú prijímaní chudobní, hladní, smädní, prenasledovaní. Jednoducho všade tam, kde ho vďaka nášmu prijatiu môže objaviť nielen profesionálny hľadač perál a pokladov, ale každý. Lepším podielom je bdelosť a vnímanie toho, čo ten druhý práve teraz potrebuje. Niekedy potrebuje načúvať srdce, inokedy ruky plné nehy. Schopnosť vnímať to, čo potrebuje jeho duša, je mystikou všedného dňa. V charite mu môžeme slúžiť ako Marta a podať chlieb, ako Mária a aktívne počúvať a riešiť. Ale môžeme byť aj Lazárom, niekedy najlepší priateľ, niekedy už mŕtvy, hlavne potom vstaňme, keď nás zavolá Ježiš.

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

Starat sa o seba, byť v kontakte so sebou samým, nedávať do popredia len tých ďalších, ale v prvom rade dávať na prvé miesto seba spolu s Bohom. Nie, to sa nenosí, veď to je egoistické, druhí sú najdôležitejší, všetko je dôležitejšie ako ja = spasiteľský syndróm. Zažil som počas môjho pôsobenia v terénnej sociálnej službe Bratislavskej arcidiecéznej charity dve vyhorenia mojich kolegov. Je to bolestivé, najmä vtedy, keď tomu človeku hovoríš: „nepíš si s nimi na facebooku“; „nedávaj im svoje súkromné číslo“; „nesľubuj viac, ako im môžeš dať“. Nie všetko padne na úrodnú pôdu, hlavne keď ten človek má za sebou mnoho ťažkého a vlastných zranení. O to viac nás vyzýva toto prikázanie, aby sme človeka, či už je to prijímateľ sociálnej služby, kolega, donor alebo dobrovoľník, vnímali komplexne – psychiku, telo, rodinné zázemie a dokázali čo najlepšie predísť napr. syndrómu vyhorenia.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Sociálni pracovníci, zdravotníci, psychológovia sa v rámci štúdiá učia celostný prístup k človeku, tzv. holistický BIO - PSYCHO - SPIRITUÁLNY. V charite ide o to, aby sme ho skutočne uplatňovali, aby sme nemali strach pomenovať to, čo skutočne trápi ľudí, ktorí našu pomoc potrebujú a čo môže byť zdrojom ich sily a životnej radosti. Platí to aj o pracovníkoch. Vedenie každej charity nesie zodpovednosť za svojich pracovníkov, aby sa vo svojej práci mohli rozvíjať vo všetkých oblastiach. Niektoré pracovné pozície v charite sú veľmi náročné – manažérske ale aj tie opatrovateľské a ďalšie. Pracovníci sú často vystavení veľkému tlaku, a tým veľkému riziku, že ich telo ten tlak dlhodobo neunesie. Preto potrebujeme dbať na psychohygienu a podporovať odpočinok pracovníkov.

Duchovná oblasť života človeka je pre charitu zásadná. V dnešnej dobe je ale výzvou. Stále menej ľudí rozumie cirkevnému prostrediu, a preto musíme hľadať stále nové zrozumiteľné formy podpory. Pre pracovníkov i prijímateľov pomoci.

Charita zo svojej podstaty chráni život od jeho počiatku až po prirodzenú smrť a prechod do večnosti.

Keď túto hodnotu v charitnej praxi dobre uchopíme, zachytíme radosť zo života a jeho zdroj.

5 TELESNÝ A DUCHOVNÝ ŽIVOT

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Dom sv. Lazára od začiatku vojny na Ukrajine už neslúži ako útulok len matkám s deťmi zo Slovenska, ale aj ľuďom utekajúcim pred vojnou. Jednou z nich bola aj 42-ročná žena, ktorá na Slovensku našla bezpečie, musela však pokračovať vo svojom osobnom boji s rakovinou. Ako sa jej stav postupne zhoršoval, bola odkázaná na našu pomoc v stále väčšej miere. Okrem telesnej a duševnej stránky

vystupovali do popredia aj jej potreby v duchovnej oblasti. Jej izba bola iba na pár krokov od Kaplnky sv. Lazára a kým vládala, často tam trávila čas v rozhovoroch s Bohom. Hoci jej modlitby o uzdravenie neboli vypočuté, počas posledného roka svojho života dostala vzácny dar – možnosť nájsť odpustenie a odpustiť druhým. Za prejav Božej milosti považujeme aj to, že síce v závere sa jej pobyty v nemocnici stále predlžovali, svoju poslednú noc mohla stráviť v Dome sv. Lazára, v kruhu tých, ktorí sa jej skrze evanjelium stali rodinou. Do nebeského kráľovstva sme ju odprevadili zmierenú s Bohom.

Daniela Petrášová, Slovenská katolícka charita

Ivan bol dlhoročnou obeťou obchodovania s ľuďmi. V Slovinsku bol vykorisťovaný, bez dokladov, bez možnosti voľného pohybu, bez ľudskej dôstojnosti. Z tejto situácie ho vytiahol policajt, keď v lese rúbal drevo. Vďaka programu asistovaných dobrovoľných návratov sa dostal naspäť na Slovensko, kde sa ho ujali pracovníci projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi. Nejaký čas býval v chránenom bývaní, následne ho kvôli podlomenému zdraviu hospitalizovali v nemocnici, kde mu diagnostikovali rakovinu vo veľmi pokročilom štádiu. Pracovníci charity sa mu stali rodinou. Mal k dispozícii pomoc právničky, sociálnej pracovníčky, psychológa ale predovšetkým mal pri sebe ľudí, ktorí rozumeli obetiam obchodovania a ktorí urobili všetko pre to, aby sa cítil prijatý a pochopený. Ako sa presúval medzi nemocnicou a rôznymi zariadeniami, všade ho navštevovali, robili mu spoločnosť, nosili mu, čo potreboval. Po počiatočnom zdráhaní tiež súhlasil s tým, aby k nemu zavolali kňaza. Ivan sa vyspovedal, prijal sv. prijímanie aj posledné pomazanie. Pracovníci charity mu boli nablízku až do jeho smrti, splnili mu posledné prania, niektoré zdanlivo komické, ako keď si želal dať si ešte zmrzlinu. Nakoľko nikto z jeho príbuzných za ním neprišiel, zabezpečili mu aj pohreb. Žádušnú sv. omšu odslúžil kňaz v charitnej kaplnke – bola to rozlúčka spojená so spevom, modlitbami osobnými spomienkami. Ivan veľmi túžil po tom, aby sa ľudia dozvedeli o jeho ťažkom príbehu, aby sa podobnej situácii vyhli.

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

Klientom poskytujeme pocit prijatia, sú pre nás viditeľní, na rozdiel od ulice, na ktorej sú často pre verejnosť neviditeľní. Prijímateľom našich služieb poskytujeme bezpečie, teplo, strechu nad hlavou, ochranu, vypočutie, podporu s možnosťou sa v živote posunúť alebo získať späť svoju dôstojnosť. Aktivizujeme klientov napr. nordic walking, venčenie psíkov z útulku, prechádzky v prírode. Rovnako sme vypracovali vnútornú smernicu o Ochrane zraniteľných dospelých, podobne pri terénnej práci je to ochrana detí v teréne.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

„Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených“ (Mt 22, 14)
Slová, ktoré často od iných počúvam, alebo sám v rôznych modifikáciách rozprávam, či už o kňazských povolaniach, sociálnych pracovníkoch a pod. Nie každý kňaz si vie prestaviť pastoračnú službu s touto cieľovou skupinou, nie každý človek, čo študuje sociálnu prácu si vie predstaviť... Treba sa však za nových ľudí do „našej vinice“ neustále

modliť. Raz som tak pred štedrým dňom oslovil svojho profesora z univerzity učiaceho katechetiku s otázkou, či by sa na Vianoce nemohol prísť prihovoriť mojim klientom. Neodmietol. Svoj príhovor začal zľahka a za chvíľu nás všetkých prítomných vtiahol do deja myšlienky, ktorú nám chcel povedať. Ako príklad si zobral do rúk „nových“ 100€. Vtedy niektorí naši klienti viac ako inokedy spozorneli. Spýtal sa ich, čo vidia? Keď mu odpovedali, čo očakával, následne bankovku pokrčil a potom prišliapol topánkou. Po chvíli ju zodvihol zo zeme, vyrovnal o opäť nám všetkým položil otázku: „Čo vidíte?“ Niektorí klienti nesmelo odpovedali, že stále „100€“ Povedal im: „Správne“. Akokoľvek padnete, akokoľvek sa Vám bude zdať, že Váš život pre Vás už nemá žiaden zmysel či cenu, že nemôže v ňom nastať akákoľvek pozitívna zmena k lepšiemu, o to viac si vtedy uvedomte, že sa naň nemôžete pozerieť nejakou „lacnou“ optikou súčasného sveta, ale „očami hlbokaj viery“. Vtedy som ako pracovník Charity začal hlbšie vnímať slová zo Svätého Písma: „Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt 25, 40). Nezabudnúť sa tak pozerieť pri svojej práci na každého človeka (klienta či spolupracovníka) celostne a zaujať tak k nemu bio-psycho-socio-spirituálny prístup vo všetkých rovinách či už služby, vedenia alebo riadenia samotnej organizácie.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- supervízia 1x ročne
- výmena skúseností – intervízie pravidelne na poradách
- rozcvička s klientami + športové aktivity/prechádzky/výlety
- Zabezpečenie adekvátneho dostatku času na psychohygienu/duchovnú podporu zamestnancov, zdôraznenie telesnej a duševnej pohody pre dobrovoľníkov a osveta pre klientov (športový deň)

6 SPOĽAHLIVÉ DOHODY

6. Nezosmilníš.

V starozákonných časoch existovalo úplne legitímne porušenie manželskej zmluvy, ktoré právne zničilo materiálne a sociálne zabezpečenie žien. Ak Izrael chráni spoločenský život ženy ako slabšieho partnera vo vzťahu tým, že trestá porušenie zmluvy, potom chráni slobodu slabších, a tým aj slobodu ľudí.

Ide o spoľahlivé dohody. Vtedy išlo o ľud Izraela, no dnes ide o našu charitu.

Spoľahlivosť a dôvera v dohody sú pre jednotlivcov aj organizácie o to dôležitejšie, o čo je rizikovejšia situácia.

Najmä v časoch sociálnych, hospodárskych a politických otrasov sú pre slobodu nevyhnutné dohody, na ktoré sa môžu spoľahnúť všetci, ale najmä slabší partneri. Zaručená kresťanská, láskyplná podpora sľúbenej slobody, zaručená pravidelná individuálna podpora a poradenstvo v životných krízach – to odbúrava tlak, dáva slobodu žiť. Ide o kresťanskú požiadavku pre každého jednotlivého človeka. A pre organizáciu ako celok, so všetkými našimi zariadeniami a službami sa zaväzujeme ku kultúre dôvery a zodpovedajúcim spoľahlivým štruktúram.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Cyril Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Ide nielen o prikázanie v oblasti čistoty, ale hodnota – vytvorenie spoľahlivých dohôd a systému na ich dodržiavanie je v každej charite veľkou potrebou. Toto ide do podstaty 6. prikázania. Ak som sa na niečom dohodol, pre dobro všetkých je to potrebné dodržať a koniec koncov dodržiavať každý deň a stále. Nedodržiavanie dohôd škodí mne samému, ľuďom v mojom okolí, spoločenstvu v ktorom žijem a aj celej spoločnosti. Ale predovšetkým to narúša môj vzťah k môjmu Bohu. Vo vzťahu k charite ako organizácii ide o nastavenie podmienok na dobré fungovanie dohôd. Dohôd v štruktúre organizácie, dohôd medzi zamestnancom a zamestnávateľom, dohôd organizácie s tými, o ktorých sa staráme, dohôd organizácií starajúcich sa medzi sebou (o spoločnej spolupráci) a v neposlednom rade aj dohôd medzi organizáciou a štátom. Prijatie a spoľahlivé dodržiavanie prijatých dohôd prináša všetkým jej účastníkom istotu, spoľahlivosť, veľkú mieru spravodlivosti, pocit bezpečia a je veľmi dôležité pre plnenie pravidelných úloh v organizácii, ale aj tých mimoriadnych, ktoré prináša život. Je každodenným napĺňaním poslania charity.

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Nikdy ma nenapadlo toto spojenie 6. Božieho prikázania s etickou hodnotou – spoľahlivé dohody. Spája sa to obyčajne s hriechom, ľudskou sexualitou, intímnosťami života človeka. Starozákonný pohľad na Božie prikázanie „*Nezosmilniš*“ otvára novú cestu chápania práve smerom spoľahlivosti uzavretej starozákonnej manželskej zmluvy. Zaujímavý je tu aj pohľad na slabšiu stránku dohôd, ústnych, písomných a iných záruk, či presvedčivej pravdivosti „*charitáka*“. Serióznosť a pravdivosť musia byť zakorenené v ľudskom srdci, ktoré je rozhodnuté slúžiť. V Dome sv. Júdu Tadeáša sa pri debata o spoľahlivých dohodách rozhodli razantnejšie urobiť všetko preto aby to čo je dohodnuté o priestoroch fungovania ich služieb bolo jasne na papieri zmluvne ošetrené. Ďalšou ich snahou je dohodnúť z mestom Humenné poskytnutie iných priestrannejších a vhodnejších priestorov, kde sa odzrkadlí aj kultúra a ozajstná potreba ľuďom s handicapom zabezpečiť k pobytu v sociálnej službe a k aktivitám rozvíjajúcim telo a intelekt vhodné podmienky.

6 SPOL' AHLIVÉ DOHODY

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Oficiálne ide o strategické rozhodnutie prenesenia 6. prikázania do štruktúr organizácie. Dôvera, istota, spravodlivosť, vedenie a riadenie.. Nie je jednoduché po facke nastaviť aj druhé líce; tomu, kto nám kradne kabát, dať aj košelu a tomu, kto nás násilím vlečie jednu míľu, ponúknuť ďalšiu. A ako je možné milovať nepriateľov, ktorí nám tak ublížili?

Tak ako? Ide o morálny ideál alebo sú to reálne požiadavky všedného dňa? Odpoveďou je to, akými slovami Ježiš začína toto svoje učenie. Hovorí o blahoslavených ľuďoch. A nie sú medzi nimi ani svetoví rekordéri v počte dobrých skutkov ani bezchybné morálne authority. Ale chudobní, plačúci, umlčení, túžiaci po spravodlivosti, milosrdní... Záleží na tom, z ktorej strany dohody stojíme. Či ju vieme dodržať a či sa máme kam obrátiť, ak ju už nevládzeme udržať. Je dôležité, aby sme vedeli a mali sa kam obrátiť, keď minieme silu na dodržanie zmluvy z našej strany, aby sme si navzájom neublížili.

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

V domove sociálnych služieb a rehabilitačnom stredisku Samária sa nám raz vyskytla situácia, kedy jeden prijímateľ tejto sociálnej služby nosil rúško počas Covidovej pandémie len pod nosom. Počas jednej komunity mu druhá klientka hovorí, že nech nosí to rúško poriadne, lebo inak odchádza. Vznikla horlivá diskusia, po ktorej klientka naozaj odišla. Situácia, ktorá je pri ľuďoch so skúsenosťou s duševným ochorením veľmi ťažko riešiteľná, napriek tomu, sme si s kolegami v tíme hovorili, že sme neboli jednotní v nariadeniach a ako je dôležité tieto veci dodržiavať rovnako a nerobiť výnimky alebo keď urobíme výnimku, tak iba na základe lekárskeho alebo iného oficiálneho odporúčania.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

Niekedy som počul od niektorých mojich kolegov slovné vyjadrenie: „*však sme na Charite*“, čo je v podstate aj pravda, ale iba do tej miery, pokiaľ nechceme vedome „podliezať“ nastavené štandardy práce, aby sme tak boli v očiach

klientov „za tých dobrých“ oproti kolegom, ktorí zo strany klientov vyžadujú zodpovedné a pravdivé konanie. Ďalším krokom je získanie si bezhraničnej dôvery. Príkladom je privezený „človek z ulice“, ktorý už niekoľko dní nevie čo je to čistá voda, sprcha, posteľ či jedlo, pocit bezpečia... a zrazu tu človek stojí pred Vami sám, vo svojej „ľudskej nahote“ a vkladá do vás bytostnú dôveru, ktorá Vás nijako neoprávňuje pozerat' sa na neho „z výšky“ ale len „očami milosrdného Samaritána.“

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Spoľahlivosť a dôveryhodnosť charitnej služby stojí a padá na spoľahlivosti a dôveryhodnosti jej pracovníkov. Vzhľadom k tomu, že takmer všetky charitné služby nie sú dostatočne financované, je táto hodnota veľkou výzvou. Vedenie charity musí zaistiť požadovanú kvalitu poskytovaných služieb, aby boli naplnené očakávania klientov, donorov, verejnosti, tiež platná legislatíva, ako aj očakávania jednotlivých zamestnancov. Pracovníci potrebujú vedieť, čo sa od nich očakáva, štruktúry a procesy v charite musia byť nastavené transparentne a spravodlivo. Etické a morálne kódexy sú nástrojom, ktoré vedeniu pomáha nájsť zhodu na tom, aké hodnoty v charite platia, ako im zamestnanci rozumejú a ako ich uplatňujú v každodennej práci. Významnou oporou môže byť práve systém DEKACERT®.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Spoľahlivé dohody robia dobrých partnerov. Tak by to malo byť. Realita býva niekedy iná. Týka sa to napr. aj nášho zariadenia – Domu charity sv. Krištofa. Príspevok na našu činnosť zo strany miestnej samosprávy mesta Martin býval konštantný, hoci nie vždy dostačujúci. Po výmene miestneho zastupiteľstva vo voľbách do samospráv sme zrazu zistili

krátenie dotácie pre nás o 2/3 z celkovej výšky, čo by znamenalo prakticky našu likvidáciu. Všetky predošlé dohody s mestom a ocenenia našej práce boli zrazu preč. Na rad prišli nové rokovania, apely a vysvetľovania, až sa napokon podarilo aspoň čiastočne zaplátať diery v rozpočte. Zistili sme, že silnejšia strana (inštitúcia) si je sama o seba len málokedy vedomá situácie, v ktorej sa ocitnú tí slabší (ľudia bez domova).

7. Nepokradneš.

Izrael oceňoval osobný majetok jednotlivcov ako základ ich slobody. Keď teda zabezpečuje majetok ľudí a zabraňuje všetkým činnostiam, ktoré by mohli ohroziť majetok iných ako materiálny základ ich slobody, chráni ich slobodu.

Ide o ochranu majetku. Vtedy išlo o ľud Izraela, dnes ide o našu charitu.

Vlastníctvo ako ekonomický základ konania, ktoré je nevyhnutné pre slobodu, je tradične témou katolíckej sociálnej náuky.

Bez vlastníctva a bez vytvárania vlastníctva nie je možná sociálna pomoc. To, či a ako, sa pomoc poskytuje, je otázkou zdrojov. Ďalšou dôležitou otázkou je, ako sa zdroje využívajú. Odborná pomoc, ktorú poskytuje sociálna práca, ošetrovatelstvo, psychológia a medicína, starostlivosť o bývanie a jedlo – to stojí peniaze. Sloboda dôstojného života predpokladá, že si môžete dovoliť žiť.

Charita považuje za svoju kresťanskú úlohu jednať tak, aby sociálne a kresťanské aspekty neprevzala ekonomika. Aby ekonomika neprevážila nad milosrdenstvom. To si vyžaduje, aby sme mali cit pre rovnováhu týchto systémov. Rovnováhu, ktorá je spravodlivá voči ľudskej slobode v zmysle našej kresťanskej identity.

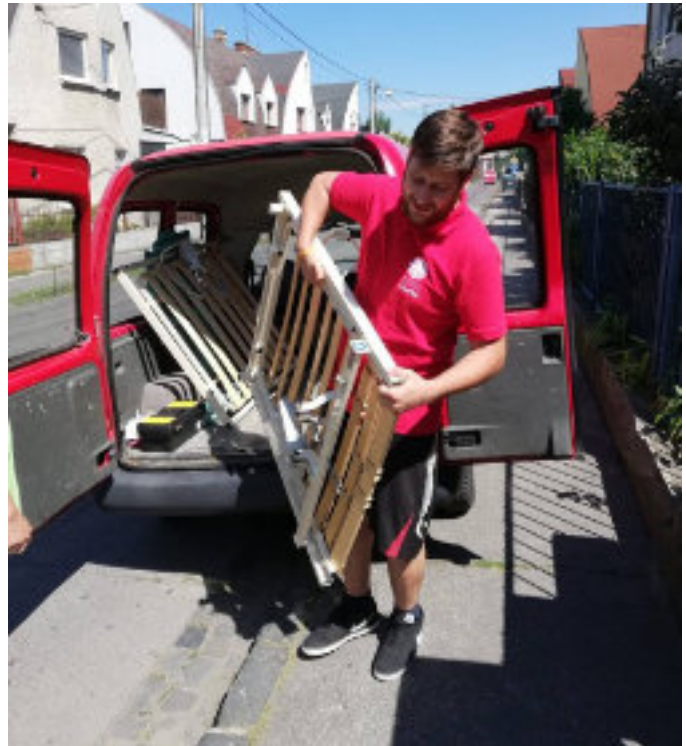
Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Náš denný stacionár je v prenajatých priestoroch samosprávy obce. Jedného dňa nám vypovedali nájomnú zmluvu a odvtedy ubieha pol roka lehoty na nájdenie strechy nad hlavou.

Potrebovali priestory, a to oprávnene. Šesť rokov sme zveľaďovali priestor, investovali a zariaďovali ho tak, aby sme sa cítili dobre, aby bol domovom, aby bol náš. Samozrejme, je nám ľúto, pociťujeme zlosť i hnev, no zároveň si uvedomujeme, že náš je majetok vnútri, nie budova. Preto odniesť si môžeme to, čo sme investovali do dobrej a príjemnej práce, všetko, čo sa dá preniesť, a to je hmatateľné i nehmateľné, šanóny, i spomienky. Už máme skúsenosť, ako na to, a túto prax môžeme vylepšiť.

Nik nám nevezme to, čo sme zažili, naopak, môžeme svoju službu obohatiť niečím novým a nemusí to byť len finančná investícia, ale aj nové nápady, vlastná šálka z vlastnej kuchyne.

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

Pri tomto prikázaní mi schádza na um krásny príklad ľahostajnosti k majetku. Sušička ovocia, ktorú používali klienti a pracovníci v domove sociálnych služieb a rehabilitačnom stredisku Samária, sa jedného dňa stratila. Dlhو sme ju hľadali, ale jednoducho sme ju nenašli. Keďže je to zodpovednosť pracovníkov Domova sociálnych služieb a Rehabilitačného strediska Samária, mali by byť z toho vyodené následky, ale keďže Samária patrí pod záštitu Bratislavskej arcidiecéznej charity, niektorí kolegovia berú ako samozrejmosť, že „*však sa kúpi nová*“ alebo sa to vyradí z evidencie, a pokračuje sa ďalej v živote a v práci. Ide o neváhanie si majetku a aj to nám prišlo počas lektorovania Dekacertu ako veľmi dôležité uchopiť. Skrátka majetok akéhokoľvek druhu je dôležité si vážiť a nie je samozrejmosť mať takýto materiál v práci.

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Do správcovstva sme dostali celú zem a všetko, čo je na nej. Obhospodarovať, starať sa, zveľaďovať a nadobúdať pre spoločné dobro je pozvaný a cez pravidlá i štruktúry vedený každý zamestnanec charity a cez neho aj prijímatelia sociálnych služieb. Zdroje nie sú nevyčerateľné, ale obmedzené. Šetriť zariadenia, aby poslúžili čo najväčšiemu počtu žiadajúcich prijímateľov sociálnych služieb, núdznych, ktorí to potrebujú, je záujmom každého zamestnanca. Ducha zodpovednosti za správu majetku a šetrenie na rôznych úrovniach som stretával počnúc riaditeľom až po radových zamestnancov. Som z toho povzbudený a už to robím aj vo vlastnej rodine. Z debát na rôzne témy som nadobúdal presvedčenie, že to skutočne žijú, nie je to len na papieri, ale v srdci. Počnúc Centrom Gréckokatolíckej charity Prešov až po Sninský kameň, teda až poza hranice pôsobenia charity. V centre sa nadchli myšlienkou hľadať zamestnanca, ktorý by sa venoval darcom, donorom, partnerom, takzvaného fundraisera. Viac a viac rozmyšľajú o sociálnom podniku a službe podporovaného bývania.

Cyrl Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

K vzťahu k majetku charity, nášho blížneho, financiám klientov v zariadeniach patrí aj princíp solidarity medzi klientmi a jednotlivými strediskami charity. Dnes sa darí jednému, no onedlho mu možno bude z rôznych dôvodov hroziť zatvorenie. Potrebujeme vedieť o sebe, našich strastiach a aj si vedieť navzájom pomáhať. Hmotnou solidaritou, vzájomnou pomocou, no aj solidaritou modlitbovou.

Jedno z našich zariadení postihla pandémia Covidu 19 ako prvé v republike. Ešte neboli známe postupy v takýchto ťažkých situáciách. Kompetentný úrad sa rozhodol pre to najťažšie opatrenie pre našich zamestnancov aj klientov a zariadenie na 42 dní zatvoril. Ani noha nesmela dnu a ani noha nesmela von. Rodiny zamestnancov zostali oddelené od svojich blízkych, a to nečakane, neplánovane na 42 dní. Bola to veľmi ťažká situácia. Všetci sme pomáhali, ako sme vedeli materiálne – napríklad strediská, kde ešte Covid 19 nebol, posielali zo svojho vybavenia,

aby v postihnutom stredisku mali dosť všetkého. Podporovali sme ich aj v modlitbách. No azda najväčšiu lásku ku kolegom prejavili tí, ktorí boli ochotní unavených a frustrovaných kolegov vystriedať v práci a ísť do tohto prostredia pracovať až do nabehtutia normálneho režimu fungovania.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

Niektorí naši klienti toho nikdy veľa nevlastnia – igelitka či opotrebovaný ruksak z vecami, mobilný telefón sú často ich jediným viditeľným majetkom. Tak ako ho niekedy nadobudnú, tak ho vedia aj veľmi rýchlo stratiť či oň nejakým spôsobom prísť. Pamätám si, ako sme sa pred dvoma rokmi sťahovali z nevyhovujúcich priestorov do nových s navýšenou kapacitou. Museli sme opustiť rokmi overený priestor, určitú stabilitu centra mesta a ísť na okraj, znova nadobúdať hodnotu svojej dlhoročnej práce. Učiť sa tak prevziať zodpovednosť za zverený majetok, zveľaďovať ho a viesť aj samotných klientov k jeho ochrane a starostlivosti.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Majetok potrebuje k svojmu životu každý človek. Klienti charity sú väčšinou ľudia, ktorí nemajú dostatočný majetok na to, aby si zabezpečili, čo potrebujú k dôstojnému životu alebo aby im v plnej miere pomohla ich rodina. Mnoho ľudí nemá potrebné kompetencie, aby si svoj majetok udržali. Mnoho mladých ľudí zase nemá dostatočné príležitosti, aby získali majetok na rozvoj plnohodnotného života. To všetko je súčasťou charitných služieb. Človek bez majetku nemôže žiť v dnešnej spoločnosti dôstojný život.

Sociálna náuka Cirkvi aj Sväté Písmo uvádzajú, že človek si za svoju prácu zaslúži spravodlivú odmenu. Pre vedenie charity je to ďalšia výzva, zabezpečiť svojim zamestnancom spravodlivú mzdu, najmä keď si uvedomíme, že služby charitných zariadení na Slovensku sú financované nespravodlivo v porovnaní s inými poskytovateľmi sociálnych služieb.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Klientky vyzývame, aby majetok útulku spravovali zodpovedne (na komunitných stretnutiach hovoríme o majetku, financovaní) a vedieme ich k hospodárnosti. V prípade potreby pomáhame rodinám vytvoriť hygienické, bezpečné a dôstojné prostredie v ich bytoch.

Snažíme sa udržiavať všetky veci v dobrom stave. Pracovníci sú iniciatívni a kreatívni v starostlivosti o priestory útulku. Vnútrotný dvor so záhradkou ponúkajú priestor na realizáciu tvorivých nápadov. Do tohto procesu zapájame aj obyvateľov útulku.

Klienti ubytovacieho zariadenia pre odídenčov vyjadrili svoju vďačnosť za pomoc aj tým, že svojpomocne pripravili pieskovisko, ktoré bude môcť slúžiť aj budúcim návštevníkom zariadenia.

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Niektorí naši klienti sa dostali do vážnych sociálnych problémov tak, že buď z naivnej nevedomosti alebo krátkodobých zištných úmyslov si v minulosti brali pôžičky, ktoré neskôr nedokázali splácať. Takto sa im postupne hromadil dlh, ktorý časom vyústil do exekúcií. To mnohým z nich bránilo riadne sa zamestnať na zmluvu, pretože regulárny príjem znamenal pre exekútorov možnosť zrážať značnú časť z príjmu na splatenie dlhu. Na vyriešenie tejto patovej situácie pre dlžníkov vznikol na Slovensku inštitút osobného bankrotu. To znamená, že ak nemá dlžník nijaký majetok, tak po podaní žiadosti na súd sa rozhodne o vyhlásení bankrotu dlžníka a následne sa mu dlhy odpíšu, pričom jeho povinnosťou je splácať tri roky už len trovy exekučného konania, teda približne 15 eur mesačne. Naše zariadenie ponúka možnosť spísania takýchto žiadostí, pomoc pri ich vyplnení a v minulosti už niekoľkým klientom pomohlo.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- spríjemňovanie pracovného priestoru – raz do roka máme spoločnú charitnú brigádu
- nákup nad 10 eur schvaľuje ekonomické oddelenie alebo riaditeľ

8. Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu.

V starozákonnej spoločnosti zákaz hovorí proti všetkým pokusom o obchádzanie zákona – najmä falošným obvinením na súde. Falošné svedectvo na súde ohrozuje majetok, život a zdravie, ale vždy aj slobodu. Ak to Izrael dovoľí, stráca svoju slobodu.

Ide o komunikáciu. Vtedy išlo o izraelský ľud, no dnes ide o našu charitu.

Komunikácia ako predpoklad účasti sa stáva dôležitejšou s rastúcou zložitosťou.

Komunikácia potrebuje spoľahlivé štruktúry, miesto a čas, ktoré umožňujú účasť na všetkých úrovniach. A pretože je pre mnohých ľudí čoraz komplikovanejšia v dôsledku rastúcej rozmanitosti komunikačných médií a komunikačných stratégií, neustále potrebujeme nové stratégie, ktoré ju umožnia. Komplikovaná komunikácia si vyžaduje kultúru, ktorá zabezpečuje transparentnosť rozhodnutí, rieši konflikty a odovzdáva svoje poznatky i vplyv.

V našich organizáciách zabezpečujeme vertikálnu a horizontálnu komunikáciu, ktorá je dobrá pre všetkých a umožňuje spravodlivosť všetkým. Preto je dvojnásobne pozorná – počúva a hovorí. Venuje pozornosť tomu, „čo“ robiť a „ako“ robiť.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

V Bratislavskej arcidiecéznej charite sme sa rozšírili do viacerých detašovaných pracovísk, čo ovplyvnilo formálnu i neformálnu komunikáciu. Lebo už sme sa nestretávali všetci pracovníci pri rannej kávičke, po robote pri koláčiku alebo sa zmenšil počet spoločných osláv menín/narodenín. Som rád, že môžem povedať, že aj vďaka Dekacertovým stretnutiam sme sa nad touto „*problematickou*“ témou začali intenzívne zaoberať a moje kolegyňa z PR oddelenia si zobrala na starosti vypracovať interný/externý plán komunikácie a zároveň, že hľadáme ako kolegovia možnosti stretávať aspoň raz za nejakú periódu všetci spolu.

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Poslaním charity je „*byť blízko pri človeku*“, cieľom je účinne pomáhať každému človeku v núdzi. Chceme oslobodzovať ľudí závislých na cudzej pomoci a pomáhať im vrátiť sa k dôstojnému životu. Konkrétnou službou človeku v núdzi chceme vydávať svedectvo lásky v duchu evanjeliového odkazu a povzbudzujeme spoločnosť, aby sa stala citlivou na problémy ľudí vo svojom okolí. Snažíme sa vychovávať, lebo ten kto prijme pomoc, často sám nadobudne schopnosť pomáhať. Zasahujeme tam, kde sa „*roztrhla*“ štátna sociálna sieť a presadzujeme zákonodarstvo v prospech núdzných. Svojou činnosťou chceme byť prejavom života cirkvi a prispievať k duchovnej obnove spoločnosti. Snažíme sa oživiť dnešný uponáhľaný spôsob života duchom spolupatričnosti a úprimnej lásky. Tak znie naše oficiálne stanovisko.

To všetko ale nemôžeme dosiahnuť, ak nebudeme komunikovať jazykom Lásky, profesionálne i formálne. Vieme komunikačné pre a proti, vieme jej prínosy a úskalia. Je tak ťažké dodržať... „*lebo som tichý a pokorný srdcom...*“ v dnešnom svete hluku a chaosu. Nejednen z nás, keď príde z práce, má plnú hlavu toho, čo bolo, čo teraz bude a čo bude zajtra. Nevieme si stíšiť zmätok v hlave, skúsme teda aktívnejšie počúvať svoje a Tvoje srdce.

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Pri práci s ľuďmi je komunikácia hlavným a základným pracovným nástrojom a tiež nástrojom životnej zmeny klientov a klientiek. Plán vzdelávania má na starosti posilniť zručnosti správnej komunikácie. Dávať a prijímať spätnú väzbu tiež patrí ku kvalite a odbornosti činnosti charity a to komplexne. Dom sv. Faustíny je mladé resocializačné zariadenie pre ženy, ktoré ešte len rozvíja sociálnu službu, ale v celom tíme sa zračí chuť a túžba pomáhať klientkam na ceste za novými životnými skúsenosťami, lebo stratili nádej a chuť žiť. Profesionálny a líderský prístup sa rozhodli posilniť a vylepšiť. Dobré zmeny v pravidlách a štruktúre služby dostať do „*krvného obehu*“ žien v profesionálnej pôsobnosti zamestnancov. Výška odbornosti aj duchovnosti zamestnancov zo závislými je priamoúmerná aj výsledkom práce s nimi a snahe začať nanovo žiť svoj život. S doživotnými obmedzeniami. Ale pravdivo a čestne.

8 KOMUNIKÁCIA

Cyril Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Komunikácia patrí k dôležitým pilierom riadenia charity. Myslíme oficiálna, teda štruktúrovaná ako aj bežná komunikácia neformálna vnútri charity medzi kolegami navzájom a aj medzi našimi zamestnancami a klientmi. Tá štruktúrovaná - manažérska musí byť pravidelná, úctivá, musí mať svoje pravidlá, zápis aj hodnotenia plnenia dohodnutých vecí. Tá neformálna by mala mať tiež svoje pravidlá. Možno medzi tie základné pravidlá neformálnej komunikácie by sme mohli zaradiť pravdivosť, úctu, neublížovanie si navzájom, neodsudzovanie ani kolegov a ani klientov. Každý z nás má svoju ľudskú dôstojnosť odvodenú od Boha. Za každého z nás zaplatil Boh Otec tú najvyššiu cenu – poslal namiesto nás umrieť svojho Syna. Preto má aj ten najposlednejší z posledných ľudí v Božích očiach nesmiernu hodnotu. Podľa toho by mala vyzeráť aj naša vzájomná komunikácia. Smerom dole sa to nemôže zaobišť bez hodnotení podriadených – je to povinnosť manažérov. Opačne by sa to oficiálne nemalo diať, ale deje sa. Oboje komunikácie by sa mali diať v atmosfére lásky a profesionálne. Platí to aj pre vzťahy a komunikáciu s našimi klientmi.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

O dôležitosti ľudskej komunikácie sa dennodenne dozvedáme na každom kroku: z rôznych typov médií, či z bežného stretnutia sa dvoch ľudí, ktorí si chcú niečo povedať. Samozrejme na mnohé komunikované veci medzi sebou dokážeme rýchlo zabudnúť, no sú aj také, ktoré sa nám vynárajú v pamäti aj po mnohých rokoch. Nie vždy však pritom musí ísť iba o slová, niekedy stačia aj drobné gestá či rôzne formy mimiky tváre, pohyby tela a pod. Pri našich klientoch si častokrát všimam, že očakávajú z našej strany nielen osobné vypočutie ale aj miesto prijatia (spoločenstvo), čiže miesto, kde bude daný človek vnímaný bez rôznych predsudkov. Pamätám si tak na mnohé slová, ktoré som od nich počul počas streetworku: „Fakt nám chcete pomôcť?“ alebo „Dokážete toto urobiť pre nás?“ Niekedy stačilo na „pravdivú“ komunikáciu aj teplé oblečenie či nejaké jedlo. Avšak kultúre komunikácie sa musíme neustále učiť, lebo sa nám môže časom stať že sklázneme „do povrchnosti pomoci“ („bežné veci začneme vnímať ako nadľudské výkony“) a poprieme tak i samotného Boha, ktorý koná v nás, cez naše skutky k blížnym. Dôležitou „pozitívnu“ spätnou väzbou pre našich zamestnancov je aj to, že aj napriek tomu, že niektorí klienti sa o našom zariadení vyjadrujú nie vždy pozitívne, mnohí sa k nám opäť vrátia časom späť a žiadajú nás o pomoc.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Mať dobre nastavenú vzájomnú komunikáciu na všetkých úrovniach je pre charitné zariadenia kľúčové. Profesorka Elisabeth Jünemann upozorňuje, že spoľahlivosť (hodnota 6) zaistíme len tak, že vo všetkých tímoch vytvoríme priestor pre formálnu aj neformálnu komunikáciu. Len tak dokážeme budovať spoločenstvo a spoľahlivý tím.

Procesy, ktoré sa týkajú tejto hodnoty, potrebujeme nastaviť efektívne a transparentne. Ide o plánovanie a priebeh porád, zadávanie pracovných úloh, systém zdieľania informácií, ročné hodnotenie pracovníkov a plánovanie ich rozvoja,

plánovanie spoločných akcií ako je teambuilding, púte, oslavy apod. Charita vytvára spoločenstvo aj so svojimi klientami, takže aj v rámci služieb platí potreba obidvoch systémov komunikácie – formálnej i neformálnej.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

Komunikácia pri službách krízovej intervencie je náročná a zároveň nevyhnutná. Názorové spektrum vedomia a motivácia našich zamestnancov ku službe a ku klientom je pomerne široké. Máme ľudí praktizujúcich veriacich, hľadajúcich svoje osobné povolanie, aj ľudí, ktorým je viac blízky a sympatický „volný“ život LBD. Snažíme sa o nenásilnú a zároveň otvorenú komunikáciu, so schopnosťou povedať si menej príjemné myšlienky, nedusiť v sebe nič, čo by v nás zbytočne rástlo. Je viac motivačná, aj keď počas asistencii alebo nácvikoch telefonátov komunikácie klienta s úradmi, ambulanciami, inštitúciami aj formálna. Často potrebujeme krízovú poradu - keď treba, deje sa hneď. Rozhodnutia sú kolektívne so zámerom jednotnosti, ale dávame priestor aj vedúcemu na samostatné rozhodnutie a „rozseknutie“ problému.

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

Naša klientela je rôznorodá. Sú to ľudia rôznych etníc a sociálneho postavenia. Veľkú časť z nej tvorí tzv. marginalizovaná rómska komunita, teda skupina ľudí s vysokou mierou sociálnej deprivácie a exklúzie. Tento stav sa odzrkadľuje aj na tom, ako hodnotia vzťah majority k ich komunite. Sú voči nej do veľkej miery podozrievaví a mnohí, pokiaľ ide o zapojenie sa do aktívneho pracovného života, už rezignovali. Ich sociálna situácia ich potom vedie k pocitu nárokovateľnosti hmotných statkov (potravín, hygieny, ale aj napr. bytov). Tento pocit nároku potom vedie často k nátlakovej komunikácii so zariadeniami ako sme my, teda charitou, ale ja ostatnými inštitúciami, napr. samosprávou. Sociálni pracovníci sú potom vo veľmi ťažkej pozícii, aby správne diagnostikovali skutočné potreby žiadateľa a odlíšili ich od často neoprávnených a manipulatívnych nárokov.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- máme otvorenú komunikáciu – priestor na formálnu i neformálnu
- vytvorená Whatsapp skupina, kde dokážeme rýchlejšie a efektívnejšie komunikovať
- dostupná a otvorená komunikácia s riaditeľom

9 RODINNÉ SPOLOČENSTVO

9. Nepožiadaj manželku svojho blížneho.

Izraelský dom a Izraeliti potrebujú fungujúce súkromné prostredie. Ide o súkromný alebo intímny priestor. Je základom života ľudí a musí byť chránený pred prístupom vrátane legálneho prístupu. Pre slobodu dotknutých jednotlivcov a slobodu celku. Ak Izrael dovolí, aby bol tento priestor narušený, stráca svoju slobodu.

Ide o intímne spoločenstvo. Vtedy išlo o ľud Izraela, no dnes ide o našu charitu.

Každý potrebuje intimitu, súkromie, ktoré treba podporovať a chrániť.

Každý potrebuje intímny priestor. Na jednej strane to znamená priestor, v ktorom sú ľudia v tesnej blízkosti. Na druhej strane to znamená priestor, ktorý je chránený pred vonkajším svetom a do ktorého nikto nesmie vstúpiť bez vyzvania. Intímne priestory, intímne komunity treba podporovať a chrániť. Tam, kde intímne komunity chýbajú, je potrebné ich profesionálne doplniť. Tam, kde sú zasiahnuté všetkými druhmi útokov, potrebujú štrukturálnu ochranu.

V našich charitných zariadeniach sa rešpektuje súkromie ako cenná hodnota – pre obyvateľov aj personál. Platí tu nasledovné – podporujú sa blízke ľudské vzťahy. Intimita zostáva intímna.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jana Benická, Spišská katolícka charita

Pápež František prízvukuje: „*Nie, nie, Cirkev nie je klubom dokonalých a pre dokonalých. Cirkev je nemocnicou pre rozbitých, stratených, prázdnych, zmietaných, zúfalých a odmietnutých.*“ Nemocnicou, nie nápravným ústavom. To, čo vytvára zmenu, nie je tlačenie na pílu, ale bezvýhradné prijatie, načúvanie a láska. A celá sieť živých vzťahov.

Naše malé cirkvi, naše rodiny je potrebné vytvoriť tam, kde žijeme, či doma, v práci, medzi prijímateľmi služieb alebo kolegami. Tam budujeme vzťahy, tam ich musíme chrániť a dostávať i dávať pocit istoty a bezpečia. A nezabudnime, že „*Cirkev nemá dvere,*“ ako vraví pápež František, tak ich nezatvárame.

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Príkladom nadväznosti a spolupráce všetkých zložiek je zariadenie gréckokatolíckej charity Domov nádeje na Jarkovej ulici v Prešove, ktorý je zameraný na resocializáciu závislých mužov. Doslova pôsobí ako návod na spôsob života, v ktorom vidieť pod vedením zamestnancov zmysel jednotlivých krokov úsilia očistiť myseľ, spoločné dobro, samostatnosť a uvedomenie si vlastných chýb v celej škále. Aby pochopili, čo spôsobili a videli aj skutočnosť pravdy a pravdivosti kvlastným príbuzným. Krok za krokom postupne odhaľujú spôsob zmyšľania a uvedomujú si realitu života. Zamestnanci sú pre klientov ako otec a mama. Zo strany vedenia zariadenia chcú viac zlepšiť plánovanie služieb zamestnancov, aby rodinné zázemie, záväzky v rodine neustupovali na úkor pracovných povinností. Vedenie si uvedomuje vzájomné ovplyvňovanie rodinného a pracovného prostredia aj to, aké má správne zosúladenie priaznivý účinok na súkromie a prácu. Akceptácia potrieb a pochopenie dôležitosti zachovania štruktúr a pravidiel prináša svoje ovocie.

Cyrl Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

V sociálnej a zdravotnej oblasti je Cirkev činná hlavne cez charitu. Aby mohli zamestnanci pomáhať, potrebujú mať dobré rodinné zázemie, kde je priestor na oddych, načerpanie, vzájomné delenie aj pomoc jeden druhému. Je to pre našu charitnú prácu veľmi dôležité. Charitu by sme mohli rozdeliť do dvoch oblastí, ktoré by nemali byť zanedbávané. Je to naša osobná charita – kde pomáhame sami alebo spolu s rodinou svojmu blízkemu alebo aj vzdialenému okoliu. Ktej nás Ježiš pozýva v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi vetou „*bolo mu ho ľúto*“ (Lk 10, 33). No tí, ktorí pracujeme v charite, máme profesionálne poslanie v pomáhajúcej organizácii. V podobenstve o milosrdnom Samaritánovi je to „*hostinec*“, kde sa boli schopní odborne postarať o doráňaného človeka. A je tu ešte jedna zaujímavá oblasť našej profesionálnej, verejnej angažovanosti za dobro blížneho. Všetky formy lásky vieme prejavovať väčšinou iba vtedy, ak nato máme vo svojej rodine vytvorené dobré a prajné zázemie.

9 RODINNÉ SPOLOČENSTVO

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

V Bratislavskej arcidiecéznej charite (BACH) avšetkých jej službách si rodinu veľmi vážia a pokiaľ je to možné, dáva priestor pre pracovníka, aby nikdy nebola práca prvoradejšia ako rodina. Napriek tomu, že to nie je zapísané vo vnútorných smerniciach alebo benefitoch, tak je vždy v dôvere a ústnej dohode s riaditeľom vo väčšine prípadov možné zariadiť si veci v rodine, nech sa týkajú akéhokoľvek typu (úmrtie, narodenie, pomoc pri deťoch). Zároveň BACH vníma dôležitosť príbuzných pracovníkov a tak ich pozýva na spoločné mesačné sväté omše pre pracovníkov a v Domove sociálnych služieb a Rehabilitačnom stredisku Samária máme podporné skupiny pre príbuzných, kde sa spolu so psychiatričkou snažíme podporiť, dať nádej a silu všetkým, ktorí ju už pomaly strácajú.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Charita vstupuje do súkromia svojich klientov avýznamne ovplyvňuje najbližšie rodinné vzťahy svojich pracovníkov, ako každý zamestnávateľ. Je preto veľmi dôležité, ako sú nastavené pravidlá ochrany súkromia, ale aj podpory rodinných vzťahov. Pre pracovníkov je zásadné, ako môžu zladzovať prácu a rodinu, nakoľko im práca mimo pracovnú dobu zasahuje do rodinného života. Všetky zásahy musia byť citlivé a v súlade s požiadavkami štandardov kvality pre pracovníkov aj pre klientov.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

Cítíme zodpovednosť za širšiu spoločnosť – vystupujeme ako advokáti našich klientov a bojujeme za ich práva. Ak treba, meníme mienku verejnosti, búrame predsudky voči ľuďom bez domova. S týmto postojom sme ako organizácia založená na poskytovaní sociálnych služieb na Slovensku reagovali na novovzniknutú situáciu na Ukrajine.

Humanitárny projekt Depaul Slovensko vznikol na začiatku marca 2022 ako úsilie podporiť ľudí zasiahnutých vojnou na Ukrajine. Táto iniciatíva sa začala preto, lebo nám situácia našich susedov nie je ľahostajná. Vasil v Mukačeve, Svetlana v Kyjeve, Anka v Charkove, Oleg v Odeze a mnohí ďalší statoční kolegovia a dobrovoľníci denne pracujú na distribúcii potravinových a hygienických balíčkov a pomáhajú ľuďom obnovovať ich domov, vymieňajú zničené okná, poskytujú sociálnu podporu či pomáhajú tak, ako to je práve potrebné. Dnes máme logistickú sieť, ktorá týždenne prepraví za hranice štyri kamióny plné potravín a hygieny. Do augusta 2023 náš humanitárny tím poslal na Ukrajinu viac ako 3 643 ton pomoci.

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

V našom zariadení prijímame skoro každý deň nejakého nového žiadateľa o pomoc. Ak ide o človeka bez domova, tak okrem toho, že veľká väčšina trpí nejakou závislosťou (prevažne alkohol), majú väčšinou spoločný narušený vzťah s najbližšou rodinou. Ak ide o mladistvých, tak ide o vzťah s rodičmi, v prípade starších ľudí ide o narušený vzťah s manželkou, manželom či odrastenými deťmi. Stratil sa súlad medzi najbližšími, vyprchala láska. Náš klient zostal sám len so svojou závislosťou, vystavený nepriateľskému okoliu plnému podobných osudov. Väčšina z nich nezažila vo svojom živote lásku, preto nechápu, ak sa niekto o nich nezištne zaujíma. Vo svojom živote sa stretávali len s filozofiou niečo za niečo. My ako personál musíme byť pripravení na to, že za pomoc týmto ľuďom nemôžeme očakávať vďačnosť.

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

V Dome sv. Lazára, útulku pre matky s deťmi ústretovo reagujeme na vážne rodinné problémy zamestnancov i klientov. Štrnásťročný syn klientky utrpel ťažké zranenia pri páde z mosta. Po jeho prepustení z nemocnice sme na žiadosť rodiny umožnili otcovi, aby sa na prechodný čas nastahoval do útulku a pomáhal partnerke pri starostlivosti o syna. Nešťastie rodinu zjednotilo – nezosobášení partneri sa rozhodli uzavrieť manželstvo. Z nášho zariadenia už budú odchádzať spoločne, a v čo sme ani nedúfali, syn pôjde po vlastných nohách.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

Opakovane knám surčitými prestávkami chodil do zariadenia jeden klient, ktorý sa stále unás na niečo sťažoval. Keď som sa ho raz spýtal, prečo sa knám teda stále vracia, veď sa mu unás nepáči, tak mi odpovedal: „Pretože vaše zariadenie je rodinného typu.“ Z jeho slov som pochopil, že sa tu vnútorne cítil prijatý, nielen zamestnancami, ale i ostatnými klientmi. Raz som sa zúčastnil na prijímajúcom pohovore v inej inštitúcii, kde hľadali terénneho sociálneho pracovníka. Prítomná bola aj pani, ktorá prejavovala o dané miesto skutočne veľký záujem, no počas pohovoru si položila zaujímavú rečnícku otázku: „Neviem ako to prijme môj manžel, ak ma na danú pracovnú pozíciu zoberiete, určite z toho nebude nadšený.“ Na základe toho si uvedomujem, ako je neraz veľkým prínosom nielen pre zamestnanca či klientov, ale aj samotné zariadenie, ak má zamestnanec pozitívnu podporu pre svoju prácu v rodine a medzi blízkymi. Tým dokážeme lepšie budovať aj charitnú rodinu.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- podporné skupiny pre rodinných príslušníkov
- pozývanie rodinných príslušníkov na spoločnú zamestnaneckú omšu
- 8.30 – po spoločnej modlitbe nasleduje spoločná káva
- dôvera voči riaditeľovi, nie je to len človek, ktorého nevidíme, ale je to človek, o ktorého sa môžeme oprieť
- budovať zdravé vzťahy a dať spoznať prácu zamestnancov charity našim deťom, stráviť s nimi kvalitný čas
- vyhradenie času na spoločné stretávanie a aplikovať flexibilný pracovný čas pri práci s dobrovoľníkmi

10 SOCIÁLNE SPOLOČENSTVO

10. Nepožiadaš majetok blížneho svojho, ani ničoho, čo je jeho.

Tento zákaz zabraňuje zdanlivo legálnym praktikám, ktoré pripravujú iných o živobytie. Sociálny priestor, sociálne spoločenstvo je základom života jednotlivca, ako aj ľudí. Ak Izrael dovolí, aby bol porušovaný, stráca svoju slobodu.

Ide o sociálne spoločenstvo. Vtedy išlo o ľud Izraela, no dnes ide o našu charitu.

Každý človek, každá organizácia potrebuje sociálne spoločenstvo, ktoré treba podporovať a chrániť.

Ľudia a organizácie potrebujú sociálne spoločenstvo. Spoločenstvo ich formuje. A oni zasa formujú komunitu. Štruktúrne a kultúrne. Na jednej strane ste oddaní sociálnej komunite. Na druhej strane ste vystavení vplyvu sociálnej komunity. Starostlivosť, sociálna práca, manažment – to všetko podlieha rôznym sociálnym vplyvom, ale zároveň aj formuje sociálnu komunitu alebo spoločnosť.

Charita si je dobre vedomá tohoto vzájomného vplyvu a zasadzuje sa za kultúru a štruktúru, ktorá sa zapája do prostredia v súlade so zásadami spoločného dobra, solidarity a subsidiarity.

Skúsenosti a komentáre certifikovaných slovenských lektorov

Jozef Gača, Gréckokatolícka charita Prešov

Podieľať sa na spoločnom dobre si vyžaduje pozitívny prístup, zvlášť v negatívnej situácii. Keď vkladáme lásku do všetkého, čo robíme, účinne spolupracujeme pre spoločné blaho. Spôsobuje to, že sme prístupní k trpiacim a núdznym. Nasledujeme tak zlaté pravidlo z evanjelia: „*Robiť druhým to, čo chceme, aby druhí robili nám*“ (porov. Mt 7, 12). Keď sme sa o týchto veciach rozprávali, zamestnancov Centra Gréckokatolíckej charity v Prešove to veľmi oslovilo, lebo tvoria srdce charity aj pre ostatné zariadenia z iných miest a stredísk. Rozhodli sa viac pracovať na tom, aby boli skutočne krvou tela organizácie, ktorou sa dostane včas a dostatok potrebných informácií pre správny chod a výkon zariadení a služieb pre blížnych a v neposlednom rade i pre vlastných kolegov. Nemáme riešenie na všetky problémy, ale vieme byť nablízku modlitbou aj konkrétne, zjednotiť sa a rozpoznať v druhých Božiu prítomnosť. Chceme pripraviť aj koncepciu zlepšenia využiteľnosti zdrojov na všetkých úrovniach Gréckokatolíckej charity Prešov.

Jana Benická, Spišská katolícka charita

„Boh stvoril každému všetkých a všetkým každého“ (Ján Pavol II.).

Podstatou tejto hodnoty je základná zásada, a to dôstojnosť ľudskej osoby. Z pohľadu ľudí a trendov vyzerá hitparáda blahoslavených úplne inak. Na špici sa držia bohatí, úspešní, hlasní. Ježišove blahoslavenstvá odkrývajú to, ako ich vidí Boh. Ak sú medzi nimi tí, ktorí zakusujú bolesti života, potom Ježiš počíta s našimi slabosťami. Aj pri ceste za vrcholovými výzvami. Nám sa niektoré z nich zdajú nemožné. Ale Bohu nič nie je nemožné, to on nám dáva silu, schopnosti a talenty, aby sme vedeli slúžiť. Máme jedného druhého na riešenie problémov. V hierarchii charity vieme, kam sa obrátiť, ak potrebujeme pomoc a musíme vedieť, kedy pomocou druhému už škodíme, to by už nebola láska. Ak krmím človeka, ktorý vie držať lyžicu a má zdravé ruky, je to zbytočné tak ako to, že podám barlu tomu, komu už nepomôže.

Rastislav Kolman, Diecézna charita Žilina

V našom zariadení sme už dlhší čas riešili problém prepojenia (odovzdávania) služieb, medzi nočnou a dennou službou. Vždy sa to skončilo iba pri papierovej – odkazovej podobe a chýbal osobný kontakt medzi niektorými pracovníkmi zariadenia. Strácal sa reálny vzájomný pohľad na spoločnú prácu. Vtedy som si uvedomil, že ustúpiť si navzájom musíme všetci, preto sme začiatok nočnej služby posunuli o 30 minút neskôr a denná služba začala chodiť do práce o 15 minút skôr. Spoločných 15 minút začíname ráno krátkym päťminútovým rozjímaním zo Svätého písma. Stíšime sa, nehovoríme hneď o svojich problémoch či starostiach, ale necháme sa preniknúť Božím slovom na daný deň. Následne sa usilujeme spolu riešiť klientsko-personálne otázky konkrétneho dňa. Vidím, že nás tento model stretnutia ako zamestnancov posúva postupne dopredu.

10 SOCIÁLNE SPOLOČENSTVO

Cyrl Korpesio, Arcidiecézna charita Košice

Vytváranie spoločenstva lásky nie je dôležité iba vrodine, práci, ale aj v spoločenstvách, v ktorých pôsobíme a dokonca aj v celej spoločnosti podľa talentov a schopností, ktoré nám Boh daroval do vienka. Pápež František o tom hovorí: „Potom existuje ‚príkazná‘ láska. Sú to skutky lásky, ktoré pobádajú vytvárať zdravšie inštitúcie, spravodlivejšie nariadenia, solidárnejšie štruktúry.“ Z toho vyplýva, že je „skutkom lásky aj angažovanie zamerané na takú organizáciu a štruktúru spoločnosti, aby sa blížny neocitol v biede“. Dobročinnou láskou je stáť blízko pri trpiacej osobe a dobročinnou láskou je všetko to, čo sa robí bez priameho kontaktu s danou osobou pre zmenu sociálnych podmienok, ktoré vyvolávajú jej utrpenie. „Ak niekto pomáha starému človeku prejsť cez rieku – a to je znamenitá dobročinná láska –, tak politik mu postaví most, a aj to je dobročinná láska. Ak niekto pomáha druhému tak, že sa mu dá najesť, politik pre neho vytvára pracovné miesto a realizuje najvyššiu formu dobročinnnej lásky, ktorá zušľachtuje jeho politickú činnosť.“

Preto ak sa ako zamestnanci charity angažujeme vo verejnom živote na zlepšenie podmienok v zákonodarstve štátu aj samosprávy, môže to mať dôležité miesto v charitnej štruktúre.

Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

„Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodíť von, aby ju ľudia pošliapali“ (Mt 5, 13). Keby charita bola vnútorne na osov len v organizácii, čím by osožila? Bratislavská arcidiecézna charita tu má byť aj smerom von – pre druhých ľudí, susedov, farnosti, spoločenstvá, príbuzné organizácie, dobrovoľníkov. V domove sociálnych služieb a rehabilitačnom stredisku sme posledné dva roky urobili športový deň pre ľudí so skúsenosťou s duševným ochorením a prizvali sme príbuzné organizácie a ich klientov. Keďže sme tento deň robili v oratóriu usalezianov, oslovili sme mnohých dobrovoľníkov a ľudí z farnosti. Krásne sme tým prepojili ľudí z rôznych sfér a s rozličnými aktivitami, ktorí nám na konci týchto dní povedali, že to bol jeden z najkrajších a najzmysluplnejších dní. Socializácia, prepájanie, sieťovanie, bez toho by to nešlo.

PERSPEKTÍVA CHARITNEJ SLUŽBY

Základné princípy sociálnej náuky Cirkvi uplatňujú charitní pracovníci vo svojej každodennej práci. Len tak si Charita udržiava slobodu a identitu. Princíp spoločného dobra, solidarity, subsidiarity a dôstojnosti každého človeka prináša charita do spoločnosti, kde pôsobí. Dáva tak príklad nezištnej lásky a služby. Do svojej činnosti, do rôznych akcií a projektov zapája ďalšie subjekty a inštitúcie, ako aj dobrovoľníkov, a tým rozširuje pôsobenie dobra. Príležitostné zapájanie žiakov a študentov do charitnej činnosti je pre vedenie Charity veľmi dôležitou úlohou a výzvou.

PRAKTICKÉ PRÍKLADY

Angela Brtáňová, Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Organizáciu rôznych zbierok učíme spoločnosť solidarite a dávame možnosť všetkým, aby sa podieľali na pomoci druhým. Vytvárame priestor pre dobrovoľníkov, aby doplnili náš tím. Propagujeme svoje aktivity v komunite, realizujeme besedy na školách a vedieme mladých k solidarite a sociálnej citlivosti.

Daniela Petrášová, Slovenská katolícka charita

V centre Gift of Love v Ugande pre HIV pozitívne deti žije 45 detí, ktoré prišli o rodičov a rodina nie je schopná sa o ne postarať. Napriek pravidelnej finančnej pomoci zo Slovenska žijú deti podobným štýlom ako ostatné ugandské deti v okolí – sami si ručne perú oblečenie vsobotu, upratujú spoločné priestory, chodia do miestnych škôl, navštevujú kostol v okolí. Raz do roka, počas vianočných prázdnin odchádzajú k svojim príbuzným, aby udržali kontakt s rodinou. Zamestnanci centra udržiavajú kontakt s miestnou vládou, sledujú odporúčania ohľadom starostlivosti osiroty, spolupracujú s organizáciami podobného zamerania v okolí. Do centra pravidelne prichádzajú dobrovoľníci zo Slovenska, ktorí tam zvyčajne pôsobia šesť mesiacov – ich príbehy sa tak prepájajú s príbehmi detí a buduje sa globálna solidarita, siahajúca medzi dva kontinenty.

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n. o.

Sociálna práca v krízovej intervencii je niekedy emočne náročná – úmrtia klientov v službe, osobné útoky na zamestnancov, výbuchy

emócií, komunikácia pri nerespektovaní pravidiel. Spracovanie takýchto náročných situácií a prežitého sa usilujeme odovzdať ešte v práci a nenosiť si ho v hlave domov. Ale to sa často ľahšie radí, ako realizuje vsituácii, ktorá práve nastane. Preto chceme okrem supervízie pokračovať v čerpaní skúseností od služobne (a vekom) starších kolegov a inštitucionalizovať tento prenos skúseností – interný mentoring a tútoring. Už pri nástupe človeka je potrebné mať vytvorenú rolu buddyho a adaptačný proces.

Peter Fekiač, Diecézna charita Žilina

V Dome charity sv. Krištofa sa staráme počas dňa hlavne o ľudí bez domova, takých, ktorí nemajú nič a nikoho. Upätí sú len na nás a vidia v nás oporu. Citlivo vnímajú akúkoľvek nespravodlivosť, ale nielen to, úzkostlivo vnímajú aj to, aká pomoc sa poskytne ľuďom v núdzi. Často sa stretávame so závišťou. Ak vidia, že nejakému klientovi, ak to súrne potrebuje, niečo dáme, okamžite si žiadajú to isté pre seba. Vôbec nerozlišujú, či má napríklad niekto viac detí, či si jeho situácia vyžaduje danú pomoc. Chcú presne to isté. To je pre personál ťažká situácia, musí presvedčivo vysvetliť rozdiely. Klienti to však málokedy pochopia.

A KONKRÉTNE Z JEDNEJ DCH:

- recyklácia oblečenia alebo vecí, ktoré vieme využiť na tvorivé dielne s klientmi
- spolupráca s pomáhajúcimi organizáciami, aby sme neduplikovali prácu s klientom
- spolupráca s miestnymi farnosťami a spoločenstvami

Hľadať cesty inšpirácie a spolupráce z iných diecéznych charít a zo zahraničných charít, pozývať zahraničných hostí v rámci programov. Rozšíriť a propagovať domácu opatrovateľskú službu ADOS do iných miest v rámci arcidiecézy. Starostlivosť a poďakovanie našim stálym dobrovoľníkom, farským charitám, ale aj občasným – všímať si spätnú väzbu.

IDENTITA sa prejavuje v INTEGRITE

zo skúseností jedného lektora Dekacertu

Juraj Barát
Depaul Slovensko, n. o.

Postoje na začiatku - subjektívne pozorovanie lektora

- Nadšené očakávanie
- Podozrievanie
- Odpor
 - Skryvaný, pasívny, „Vydržím to“
 - Výhovorky
- „To nie výklad Desatora“
- „Nič mi to nedáva“

Z hodnotení účastníkov

- Konečne priestor hovoriť o veciach, ku ktorým sme sa doteraz nemohli vyjadriť
- Dobrá metóda
- Čo máme/čo chceme
- Klienti/zamestnanci/dobrovoľníci/organizácia
- Mix:
- Dlhé/krátke stretnutie k 1 téme
- Veľa diskusie, málo teórie/primerane

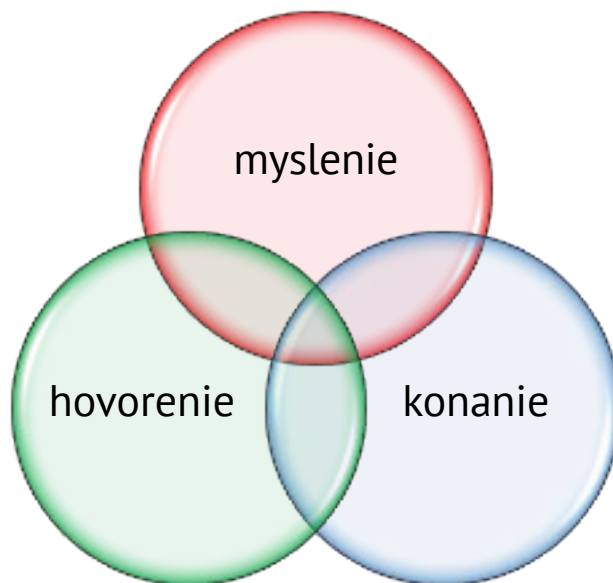
Vedenie lektora

- Veriaci/neveriaci/iné vyznania komunikovali na témy hodnôt
- Hovoríme príliš všeobecne, vyhýbame sa pomenovať konkrétne problémy
- Pozitívna formulácia + ako sa to dá, nie ako sa to nedá
- Žijeme oddelené svety
- Svet náboženských príkazov- musíš/nesmieš a náš osobný priestor
- Sociálna náuka Cirkvi - spoločné dobro končí, keď mi to nevyhovuje/nemám z toho niečo

Čo sa naučil lektor

- že: **Hodnotový svet sa mení pomaly a ťažko**
- že: **Stále nesieme v podvedomí socializmus**
- že: **Identita bez integrity je deformovaná**

Jednotlivec - osobnosť

Čo ďalej

- Pokračovať v školeniach- opakovane v zariadeniach/službách
 - Prehĺbená úroveň
- Zvážiť rozšírenie programu na farské charity, iné inštitúcie
- Založiť Kolégium formácie
- Potrebná kontinuálna koordinácia na celoslovenskej úrovni

HODNOTY AKO PRESTRETÝ STÔL

Jozef Kákoš

Depaul Slovensko, n.o.

JOZEF KÁKOŠ Zoznámte sa...

- 10 rokov s ľuďmi bez domova v Depaul Slovensko
- 5 rokov na sekretariáte SKCH
- 1 manželka a 3 deti
- Slovák na Záhorí
- Partnerský a ľudský prístup, vnímať aj vlastné nedostatky a pripustiť si chyby, pristupovať k vedeniu s pokorou

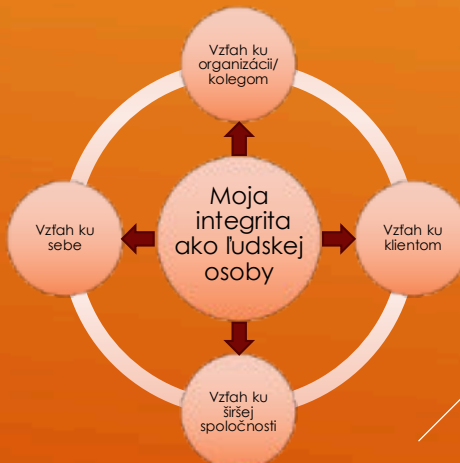
DEPAUL SLOVENSKO ZOZNÁMTE SA...

- 350 ľudí bez domova denne
- 2000 ľudí ročne
- 9 sociálnych služieb
- 2 projekty
- 100 zamestnancov

OBSAH

1. Hodnoty sv. Vincenta de Paul
2. Hodnoty Depaul Slovensko
3. Čo (spolu)vytvára hodnoty v našich službách a organizáciách
4. Ako s nimi vieme vedome pracovať

DEPAUL

HODNOTY SV. VINCENTA DE PAUL – NIEČO SA MUSÍ UROBIŤ!

Motivácia: „**Niečo sa musí urobiť!**“

„Dajte mi ľudí modlitby. Tí dokážu robiť čokoľvek.“

„Zistíte, že charita je ťažké bremeno, ťažšie ako miska polievky a plný kôš... Nestačí dať polievku a chlieb... Ste sluhami chudobných... Sú to vaši páni, strašne citliví a nároční, uvidíte. Len pre vašu lásku samotnú vám chudobní odpustia chlieb, ktorý im dávate.“

„Maj súcit s chudobnými.
Potom bude pokoj tvojho
srdca nekonečný.“

„Liekom na starosti je
láskavosť.“

DEPAUL SLOVENSKO HODNOTY

Motivácia: **Našou víziou je spoločnosť, kde každý má miesto, ktoré môže nazývať svojím domovom.**

- Rešpektujeme potenciál ukrytý v ľuďoch
- Cítíme zodpovednosť za širšiu spoločnosť
- Slová premieňame na skutky
- Rešpektujeme práva a zodpovednosť

- Rešpekt
- Viera
- Záujem a súcit
- Rozvíjanie schopnosti a zručnosti
- Rozvíjanie potenciálu
- Práca nie rozprávanie
- Počúvať a brať vážne
- Zodpovednosť voči ostatným
- Právo očakávať vysokú úroveň
- Integrita

DEPAUL

DEPAUL SLOVENSKO

HODNOTY

- Pracujeme s tými najviac vylúčenými ľuďmi a každého užívateľa našich služieb berieme **s plným rešpektom**. **Veríme** v kultúru dobrovoľníctva a vytvárame podmienky aby dobrovoľníci mohli **naplno vyjadriť svoj záujem a súcit**. Naši zamestnanci a dobrovoľníci **zohrávajú kľúčovú úlohu** v plnení našej misie. Aj preto nám **záleží na rozvíjaní ich zručností a schopností** rovnako ako aj na **rozvíjaní plného potenciálu** našich klientov.
- To, **čo robíme, má väčšiu váhu** ako to, čo hovoríme. Depaul sa snaží hľadať nové spôsoby riešenia bezdomovectva. To znamená **pozorne počúvať** a **brať vážne** názory užívateľov našich služieb, ale aj našich zamestnancov a dobrovoľníkov. Tým, čo robíme, stojíme za ľuďmi zasiahnutých bezdomovectvom.
- **Veríme**, že všetky ľudské bytosti majú základné ľudské práva a práva v rámci existujúcich zákonov. Práva však idú ruka v ruke so **zodpovednosťou a záväzkami voči ostatným**. Podobne sa práva a zodpovednosti prenášajú aj na našu organizáciu, zamestnancov, dobrovoľníkov a užívateľov našich služieb. Naši podporovatelia majú **právo očakávať** od nás **integritu** a **vysokú úroveň** poskytovaných služieb.

PREČO MI DEKACERT DÁVAL ZMYSEL?

DEKACERT V DEPAULE

1. Priestor na spätnú väzbu a otvorenú diskusiu v tíme
2. Priestor na reflexiu mňa ako lídra
3. Diskusia, ktorá zahŕňala všetky aspekty našej práce (nás, klientov aj širšiu spoločnosť)
4. Nápady a inovácie

ŠTÝLY VEDENIA

- Laissez-Faire
- Demokratický
- Autokratický

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- Viesť ako Ježiš (Ken Blanchard a Phil Hodges)
- Z dobrého skvelé (Jim Collins)
- Radikálna otvorenosť (Kim Scott)

DEPAUL

Prepojenie programu DEKACERT® so Zákonom o sociálnych službách a štandardoch kvality

Mgr. Karol Vlasák, Bratislavská arcidiecézna charita

Nasledujúce riadky predstavujú pokus prepojiť program DEKACERT® primárne so štandardami kvality vsociálnych službách, resp. so zákonom o sociálnych službách. Článok je inšpirovaný prezentáciou Mgr. Martina Bednáře, PhD., riaditeľa Caritas - VOŠ sociálnej v Olomouci a dlhoročného inšpektora kvality MPSV v Čechách. Prezentácia odznela na medzinárodnej konferencii DEKACERT® 21.4.2022 v Hradci Králové.

§ 6 Práva pri poskytovaní sociálnej služby

(2) Fyzická osoba má právo

a) na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať **jej základné ľudské práva a slobody**, zachováva jej **ľudskú dôstojnosť**, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej **sociálnemu vylúčeniu** a podporuje jej **začlenenie do spoločnosti**,

Verejný záväzok: 1.1 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má v písomnej forme vypracovanú a zverejnenú strategickú víziu, poslanie a hodnoty, z ktorých vychádza, ciele, stratégiu a plán poskytovania sociálnej služby, ktoré vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby a aktívne ju naplňa a realizuje. Poskytovateľ sociálnej služby aktívne presadzuje partnerský a individuálny prístup, ktorý vedie prijímateľa sociálnej služby k spolupodpovednosti, spolurozhodovaniu a splnomocňovaniu a objavuje hodnotu terajšieho a potenciálneho prínosu prijímateľa sociálnej služby pre spoločnosť. Poskytovateľ sociálnej služby vytvára priestor pre prijímateľov sociálnej služby, ich rodinu a iné fyzické osoby na to, aby sa prostredníctvom svojich návrhov a spätnej väzby mohli vyjadrovať k strategickej vízii, cieľom, stratégii a plánu poskytovania sociálnej služby a takto podporili zabezpečenie súladu účelu a obsahu sociálnej služby s potrebami prijímateľov sociálnej služby.

1.) Ja som Pán, Tvoj Boh. Nebudeš mať iných Bohov okrem mňa, ktorým by si sa klaňal - Identita

Pracovníci aj klienti potrebujú poznať odpovede na otázky: 1.) Kto a čo sme? 2.) Aké hodnoty u nás platia? Odpovede na tieto otázky nám pomôžu rozoznať a odlišiť kultúru organizácie vo vnútri (firemnú kultúru) a navonok (verejné vzťahy).

1.1 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má v písomnej forme vypracovanú a zverejnenú strategickú víziu, poslanie a hodnoty, z ktorých vychádza, ciele, stratégiu a plán poskytovania sociálnej služby, ktoré vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby a aktívne ju naplňa a realizuje.

W. Edwards Deming: „*Priať novú filozofiu – ak jej porozumejú pracovníci, je to najlepší prostriedok ktomu, aby robili veci hneď od začiatku správne.*“

2.) Nevezmeš meno Božie nadarmo – Integrita

1.11 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby aktívne komunikuje so záujemcom o sociálnu službu a prijímateľom sociálnej služby, využíva formy verbálnej komunikácie, neverbálnej komunikácie a využíva alternatívne spôsoby a metódy komunikácie. Komunikácia prebieha na princípoch partnerstva a rovnakého zaobchádzania.

Povinnosti poskytovateľa sociálnej služby

§ 9

(9) Poskytovateľ sociálnej služby je povinný s postupmi, pravidlami a podmienkami spracovanými v súlade s prílohou č. 2 (štandardy kvality) oboznámiť svojich zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby v im zrozumiteľnej forme.

3.) Spomeň si, aby si deň sviatočný svätil – svätý alebo sviatočný čas

§ 9

(1) Poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 26, § 27, § 33 až 40 a 57 je povinný plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby (ďalej len „*individuálny plán*“).

(2) Ciele individuálneho plánu vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby a spolupráce prijímateľa sociálnej služby a poskytovateľa sociálnej služby.

4.) Cti otca i matku svoju – generačná solidarita

1.1 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má v **písomnej forme vypracovanú** a zverejnenú strategickú víziu, poslanie a hodnoty, z ktorých vychádza, ciele, stratégiu a plán poskytovania sociálnej služby, ktoré vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby a aktívne ju naplňuje a realizuje. Poskytovateľ sociálnej služby aktívne presadzuje partnerský a individuálny prístup, ktorý vedie prijímateľa sociálnej služby k spoluzodpovednosti, spolurozhodovaniu a splnomocňovaniu a objavuje hodnotu terajšieho a potenciálneho prínosu prijímateľa sociálnej služby pre spoločnosť.

1.3 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má písomne vypracovaný transparentný a pre prijímateľa sociálnej služby zrozumiteľný postup pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby podľa § 74.

1.5 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má písomne alebo audiovizuálne vypracovaný individuálny plán pre každého prijímateľa sociálnej služby tak, aby bol zrozumiteľný prijímateľovi sociálnej služby, jeho rodine a podpornej komunite.

1.8 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má zistené rizikové oblasti, v ktorých hrozí riziko porušovania základných ľudských práv a slobôd a má písomne vypracované vnútorné preventívne opatrenia na predchádzanie ich porušovaniu.

2.2 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má písomne vypracovanú štruktúru zamestnancov a počet pracovných miest, ktorá zodpovedá definovanej strategickej vízii, poslaniu a cieľom organizácie a aktuálnemu počtu prijímateľov sociálnej služby

2.3 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má vypracovaný písomný postup na adaptáciu nového zamestnanca a zabezpečí, aby k tomuto zamestnancovi bol pridelený iný skúsený zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby, ktorý ho podporuje a pomáha mu v adaptačnom procese minimálne počas troch kalendárnych mesiacov.

2.4 Kritérium

Základným dokumentom personálneho riadenia je písomne vypracovaný plán rozvoja ďalšieho vzdelávania a zvyšovania odbornej spôsobilosti zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby, ktorý vytvára podmienky na optimálne naplňovanie cieľov a poslania organizácie.

2.5 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 19, § 21, § 24a až 24d, § 25 až 29, § 31, § 32, § 33, § 34 až 41, § 52 až 55 a § 57 má písomne vypracovaný program supervízie poskytovania sociálnej služby, ktorý aktívne realizuje a pravidelne hodnotí.

3.5 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má písomne vypracované postupy a pravidlá prijímania, použitia a zverejňovania peňažných darov a nepeňažných darov. Poskytovateľ sociálnej služby prijíma peňažný dar alebo nepeňažný dar výlučne na základe písomnej darovacej zmluvy s darcom s výnimkou darov nepatrnej hodnoty, uzatvorenej na základe slobodnej vôle a rozhodnutia darcu a poskytovateľa sociálnej služby. Poskytovateľ sociálnej služby má presne a písomne definované oblasti možných konfliktov záujmov vyplývajúcich z prijatia peňažného daru alebo nepeňažného daru a určené účinné opatrenia na predchádzanie ich vzniku. Poskytovateľ sociálnej služby má písomne vypracovaný spôsob transparentného zverejňovania prijatých peňažných darov a nepeňažných darov, darovacích zmlúv a účelov použitia peňažného daru alebo nepeňažného daru.

5.) Nezabiješ – Telesný a duchovný život

1.1 Kritérium

ciele, stratégiu a plán poskytovania sociálnej služby, ktoré vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby a aktívne ju napĺňa a realizuje

1.4 Kritérium

Odborné činnosti sú používané cielene a transparentne, sú orientované na zabezpečenie individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby, na dodržiavanie holistického (celostného) prístupu, na podporu jeho aktívnej účasti a spolurozhodovania.

1.5 Kritérium

Sociálne služby uvedené v § 26, § 27, § 33 až 40 a § 57 sú poskytované na základe individuálneho plánu, ktorý vychádza z individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby.

Ak je prijímateľom sociálnej služby maloleté dieťa, rozhodujúce postavenie má rodina a pri plánovaní sa vychádza z individuálnych potrieb rodiny prijímateľa sociálnej služby.

1.11 Kritérium

Záujemcovi o sociálnu službu, prijímateľovi sociálnej služby, jeho rodine a iným osobám poskytovateľ sociálnej služby poskytuje komplexné, dostupné, zrozumiteľné a pravdivé informácie im dostupným a zrozumiteľným spôsobom, podľa ich individuálnych potrieb a schopností

2.2 Kritérium

Kvalifikačné požiadavky na zamestnancov, povinnosti a kompetencie sú v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a zabezpečením napĺňania individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby.

1.9 Kritérium: Ochrana pred zlým zaobchádzaním

Poskytovateľ sociálnej služby má spracované a realizuje preventívne opatrenia a postupy na zabránenie mučeniu alebo krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu v súlade s čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ostatným formám zlého zaobchádzania

6.) Nezosmilniš – spoľahlivé dohody

§ 74 Zmluva o poskytovaní sociálnej služby

Poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.¹³⁾ Zmluva o poskytovaní sociálnej služby musí byť uzatvorená spôsobom, ktorý je pre prijímateľa sociálnej služby zrozumiteľný.

1 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má v písomnej forme vypracovanú a zverejnenú strategickú víziu, poslanie a hodnoty, z ktorých vychádza, ciele, stratégiu a plán poskytovania sociálnej služby, ktoré vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby a aktívne ju napĺňa a realizuje.

1.5 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby plánuje, realizuje a hodnotí priebeh poskytovania sociálnej služby spoločne s prijímateľom sociálnej služby s ohľadom na jeho osobné ciele a možnosti.

2.2 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby má písomne vypracovanú štruktúru zamestnancov a počet pracovných miest, ktorá zodpovedá definovanej strategickej vízii, poslaniu a cieľom organizácie a aktuálnemu počtu prijímateľov sociálnej služby.

7.) Nepokradneš – Majetok

3.1 Kritérium: Priestory poskytovateľa sociálnej služby spĺňajú požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú priestorové, technické a hygienické podmienky prevádzkovania sociálnej služby

Prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (priestorové podmienky, prístupnosť v zmysle univerzálneho navrhovania, materiálne vybavenie, vybavenosť hygienickými zariadeniami, svetelná a tepelná pohoda) zodpovedajú druhu, poslaniu a účelu sociálnej služby, počtu a potrebám prijímateľov sociálnej služby a sú v súlade s platnými právnymi predpismi. Priestory poskytovateľa sociálnej služby sú v dobrom technickom stave, sú prístupné pre všetky osoby v zmysle univerzálneho navrhovania.

Akreditácia na odbornú činnosť § 88

(5) Materiálno-technické zabezpečenie na vykonávanie odbornej činnosti podľa odseku 2 písm. l) sa preukazuje zoznamom hnutelného majetku a zoznamom pomôcok využívaných pri vykonávaní odbornej činnosti.

§ 74 Zmluva o poskytovaní sociálnej služby

(7) Zmluva o poskytovaní sociálnej služby obsahuje:

c) vecný rozsah sociálnej služby podľa § 15a formu poskytovania sociálnej služby,

i) sumu úhrady za sociálnu službu po uplatnení § 73 ods. 1 až 10a spôsob jej určenia, podmienky jej vrátenia, podmienky jej zúčtovania a lehotu na jej zúčtovanie,

8.) Nebudeš krivo svedčiť proti blížnemu svojmu – komunikácia

2 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby na základe vnútorných pravidiel prostredníctvom určeného zodpovedného zamestnanca aktívne, transparentne a zrozumiteľne informuje všetkých potenciálnych záujemcov o ponúkanej sociálnej službe a o všetkých právach a povinnostiach, ktoré pre záujemcu o sociálnu službu zo zmluvy o poskytovaní sociálnej služby vyplývajú, vrátane druhu, formy, rozsahu poskytovania sociálnej služby a výšky úhrady za jej poskytnutie.

3 Kritérium

Prijatie a poskytovanie sociálnej služby je založené na slobodnom a informovanom rozhodnutí prijímateľa sociálnej služby (vrátane súhlasu so zmluvnými podmienkami upravenými zmluvou o poskytovaní sociálnych služieb vyjadreného jej podpisom).

4 Kritérium

Odborní zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby majú dostatočné a rôznorodé zručnosti a znalosti pri poskytovaní odborných činností určených zákonom pre daný druh sociálnej služby vrátane sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie a sú o nastavených postupoch a pravidlách informovaní

1.11 Kritérium

Záujemcovi o sociálnu službu, prijímateľovi sociálnej služby, jeho rodine a iným osobám poskytovateľ sociálnej služby poskytuje komplexné, dostupné, zrozumiteľné a pravdivé informácie im dostupným a zrozumiteľným spôsobom, podľa ich individuálnych potrieb a schopností.

9.) Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blízkeho – rodinné spoločenstvo a intímny priestor

1.4 Kritérium

Podpora prijímateľov sociálnej služby a ich rodín, blízkych osôb alebo opatrovníkov je orientovaná na podporu nezávislého života a začlenenie do komunity.

1.12 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby umožní, aby prijímatelia sociálnej služby mohli slobodne a bez cenzúry využívať u poskytovateľa dostupné komunikačné prostriedky (telefón, email a internet). Poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje právo prijímateľov sociálnej služby na súkromie pri komunikácii.

Prijímatelia pobytovej sociálnej služby sa môžu voľne pohybovať v objekte poskytovateľa sociálnej služby (mimo priestorov vyhradených výlučne pre personál) tak, aby právo iných osôb na nenarušovanie osobného priestoru nebolo porušené.

10.) Nebudeš túžiť po majetku svojho blízkeho – sociálne spoločenstvo

1.4 Kritérium

Zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby sú informovaní o dostupnosti a úlohe komunitných služieb a zdrojov na podporu nezávislého života a začlenenia do komunity.

5 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby využíva všetky možnosti na uľahčenie prechodu prijímateľa sociálnej služby ku komunitnému spôsobu života v prirodzenom prostredí.

6 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby v založení a rozvíjaní ich podpornej sociálnej siete a udržiavaní kontaktu s členmi svojej sociálnej siete tak, aby im uľahčil nezávislý život a začlenenie sa do komunity.

Poskytovateľ sociálnej služby podporuje alebo zabezpečuje prijímateľom sociálnej služby prepojenie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a ďalšími podpornými službami v komunite (napríklad Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, agentúry podporovaného zamestnávania, agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, školy, sociálna poisťovňa, psychoterapie a iné).

1.13 Kritérium

Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby pri napĺňaní ich práva na nezávislý spôsob života v komunite s primeranou podporou.

Poskytovateľ sociálnej služby informuje, sprostredkúva a podporuje prijímateľov sociálnej služby pri využívaní spoločenských, kultúrnych, náboženských a voľnočasových aktivít v komunite, ktoré si sami prijímatelia sociálnych služieb vybrali.

DESATORO A DEKACERT®

HODNOTA	DESATORO
1. IDENTITA	Ja som Pán, Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.
2. INTEGRITA	Nevezmeš meno Božie nadarmo.
3. SVIATOČNÝ ČAS	Spomeň si, aby si deň sviatočný svätil.
4. GENERAČNÁ SOLIDARITA	Cti svojho otca i matku svoju.
5. TELESNÝ A DUCHOVNÝ ŽIVOT	Nezabiješ.
6. SPOLIAHLIVÉ DOHODY	Nezosmilniš.
7. MAJETOK	Nepokradneš.
8. KOMUNIKÁCIA	Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu.
9. RODINNÉ SPOLOČENSTVO	Nepožiadoš manželku svojho blížneho.
10. SOCIÁLNE SPOLOČENSTVO	Nepožiadoš majetok blížneho svojho, ani ničoho, čo je jeho.

Pod'akovanie

Ďakujeme všemohúcemu Bohu, bez ktorého požehnania je márna každá ľudská námaha. Ďakujeme **Nadácii Renovabis**, ktorá poskytla finančné prostriedky na realizáciu projektu a stála pri nás vo všetkých jeho fázach a turbulenciách. Ďakujeme pani **profesorke Elisabeth Jünemann**, ktorá z veľkodušnosti svojho srdca umožnila realizáciu projektu DEKACERT® na Slovensku a s veľkým nasadením vyškoliť prvých lektorov projektu u nás. Vďaka patrí **Erichovi Hulmanovi**, bývalému generálnemu sekretárovi Slovenskej katolíckej charity, ktorý sa spolu s **Vierkou Prokopcovou** zaslúžil o to, že projekt získal podporu. Vierke Prokopcovej ďakujeme za jej neúnavnú prácu ako prvej projektovej manažérky, ktorá nastavila a rozbehla všetky procesy a s veľkou láskou a profesionalitou sa starala o všetkých, ktorí boli do projektu zapojení. **Zdenke Kumstýřovej** ďakujeme za zdieľanie jej skúseností s realizáciou programu DEKACERT® v Čechách, za jej neúnavnú podporu, láskavosť a trpezlivosť. Prezidentovi Slovenskej katolíckej charity, **o. biskupovi Tomášovi Galisovi** ďakujeme za jeho otcovskú prítomnosť v mnohých dôležitých fázach programu a súčasnému generálnemu sekretárovi **Miroslavovi Dzurechovi** za zabezpečenie kontinuity programu a jeho ďalší rozvoj. **Docentovi Davidovi Boumovi** ďakujeme za jeho originálne myslenie, rozsiahle vedomosti, láskavú prítomnosť a pokoru.

Všetkým **lektorom programu DEKACERT®** ďakujeme za ich nasadenie, odbornosť, ochotu a prácu, ktorú nie je možné dostatočne oceniť.

Veríme a máme nádej, že klienti rozličných charitných zariadení zažijú plody tejto práce v prijatí, vypočutí, sprevádzaní a službe vykonanej s láskou. Nech nám všetkým pomáha TEN, od ktorého pochádza každé DOBRO.

Poslaním Slovenskej katolíckej charity je byť blízko pri človeku v núdzi, láskavým spôsobom poskytovať odbornú pomoc, ponúkať priestor pre konanie dobra a spravodlivosti a tak sprítomňovať milosrdnú tvár Boha.

Etický program DEKACERT® napomáha zamestnancom jednotlivých charitných zariadení nanovo definovať svoju kresťanskú akatolícku identitu používajúc zrkadlo 10 božích prikázaní, ktoré dostal izraelský národ na ceste z egyptského otroctva do slobody v zaslúbennej zemi. Originálna interpretácia týchto prikázaní v svetle najnovších biblických, antropologických a teologických poznatkov poskytuje charitám hodnotové zázemie vhodné pre veriacich aj neveriacich.

Implementácia programu DEKACERT® na Slovensku začala v roku 2021 prípravou a neskoršou certifikáciou 13 slovenských lektorov v decembri 2022 v Bratislave. Odvtedy prešlo školením DEKACERT® viac ako 500 zamestnancov charitnej siete a program bol implementovaný vo viac ako 60 charitných zariadeniach na celom Slovensku.

Foto: konferencia DEKACERT® v Badíne, apríl 2024

Publikácia, ktorú držíte v rukách, je určená všetkým, ktorí majú záujem pracovať s programom DEKACERT® a napomáhať tomu, aby zamestnanci charitných zariadení pracovali v prostredí, ktoré podporuje ich rast a všetci klienti, ktorí potrebujú pomoc, zažili prostredníctvom charitnej služby lásku a prijatie.

Vydanie publikácie podporila nadácia Renovabis.